

24 (918) сон

4 июнь — 10 июнь 2009 йил

Web-site: oilavajamiat. uz

4

**АЁЛНИНГ ЎРНИ
ҚАЕРДА?**

**САНДИҚ ТЎЛИБ,
КЎНГИЛ ТЎЛМАСА**

5

11

**БЕВАФО ҚИЗ,
СЕНИ КЕЧИРДИМ!**

**«ОТАЛАР»ДАГИ
ХАТОЛАР**

16

Дўппи тикдим, ипаклари тиллодан...

А.Хайдаров
сурат-лавҳаси

КЕЧА:

→ Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Халқимизнинг осойишталигини муҳофаза этиш чоғида фидойилик ва мардлик намунасини кўрсатган ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларидан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисида"ги Фармони эълон қилинди.

→ Гулистон шаҳрида уч кун давом этган моҳирлик, камолот ва ўзига ҳос синов вазифасини ўтаган мактаб ўқувчиларининг "Умид ниҳоллари—2009" спорт ўйинлари бу ажойиб мусобақа иштирокчилари ҳамда меҳмон уюштурувчилари учун ниҳоятда уну-

тилмас ҳаяжонларга бой бўлди.

БУГУН:

→ Пойтахтимизнинг Миллий боғ ҳудудидаги Маданият ва санъат кўргазмалари биносида "Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили" давлат дастури доирасида "Қўли гулдир ўзбек аёли" деб номланган кўргазма-савдо бошланади. Кўргазма уч кун давом этади.

→ Халқимизнинг "ёзда ёпинчигингни ташлама, қишда ўзинг биласан", деган ажойиб ибораси на-

қадар ҳақлигини кўряписизми? Шунинг учун манамен деган башоратчиларни ҳам янглиштираётган юртимиз табиатидаги "кутилмаган" ўзгаришларни қайд этиб кўйинг!

ЭРТАГА:

→ ФУТБОЛ ИШҚИБОЗЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ва Япония терма жамоалари ўртасида бўлиб ўтадиган жаҳон чемпионатининг саралаш учрашуви 6 июнь куни "Пахтакор" марказий стадионида соат 19:05 да бошланади.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА:

Фақат 18 га кирганлар севишлари керакми?	2
91 ёшли бобонинг кўрган-кечирганлари	5
Куёв келиндан 50 ёш катта экан...	6
Бугуннинг боласига эртак айтсангиз эшитадими?	7
Теледастурлар	8-10
Фарзандини машинага алмаштирган эр-хотин қисмати	12
Икки ўт орасидаги «ўғай» оталар	14
39 ёшида бахтини топди...	16

“СИЗЛАРГА САВОЛИМ БОР ЭДИ...”

- “Нега коллеж талабалари ҳаётига кам эътибор берайсизлар?”
→ “Нима, фақат 18 га кирганлар севишлари керакми?”
→ “Оилада онам мени кўпроқ тушунади”
→ “Газетангизни ҳамма ёшдагилар севиб ўқиши учун нима қилмоқчисизлар?”

Очиғи, бир ҳафта аввал тахририятимизга келиб, “сизларни коллежимиз талабалари ижодий мулоқотга чорлашяпти, нима дейсизлар, вақтларингиз бўлармикин?” деганида ихтисослашган Тошкент хотин-қизлар коллежининг маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосари Абдунаби Ориповнинг бу таклифи “балки бир рас-

Бир ёкда саволлар билан бирга турли хил таклиф ва мулоҳазалар ҳам айтиб ўтиди.

“Газетангизда ёритилган “Ҳофиз Тошкандий”, “Сотилган буюм қайтариб олинади(ми)?”, “Омондан космик кемагача”, “Онам мени тан олмади”, “Одам ўрнига...қўчқор ортан автобус”, “Мақтабда “Oniflame”, “Жазава” деб

УЧРАШУВ

“Неча ёшда севган маъқул?— деб ҳисоблайсизлар?”

Албатта, ҳар қандай тоифага мансуб, у катта ёшда бўладими, кичик ёшда, барибир, шу газета ҳақидаги тасаввур ва хулосалари, кузатувлари бўлиши табиий. Негаки, бугунги даврда зукко ва синчков, ҳозиржавоб ўқувчи кўнглига йўл топиш ҳам осон эмаслигини биз — журналистлар яхши биламиз. Шу боис ҳам бу ижодий мулоқотда билдирилган барча фикр-му-

мийроқ тadbир бўлса керак”, деб ўйланган эдик. Аксинча, бу учрашув бизлар учун ҳам, ва табиийки, эндигина балогат оstonасига қадм қўётган ёшлар учун ҳам қутилмаган бир ошқора гурун-мулоқотга айланиб кетди.

Аваллига истиқлолимиз тенгдоши бўлиши “Оила ва жамият” газетасининг маънавий-маърифий, иқтимоий, шу жумладан, оила ва жамият ўртасидаги ўзаро ўйғунликни акс эттириш йўлидаги изланишлари, шунингдек, бевосита ушбу нашр йўналиши ҳамда мавзулар доираси хусусида газета бош муҳаррири Норқобил ЖАЛИЛОВ ҳисса-ча сўзлаб берди. Шундан сўнг жонли мулоқот бошланиб кетди.

номланган мақолаларни қизиқиб ўқидик. Ана шундай долзарб ва таълилий чиқишлар кўпроқ берилса...”

“Оила ва жамият” деган кенг қамровли тушунчани қай даражада сизлар ўз фаолиятларингизда ёритиб бера олаёйсизлар?”

“Айрим мақолаларда кўпроқ аёллар ҳақида ёзиладию, лекин силамиз устунлари деб тан олинган оталар мавзуси нутиб қолаётганга ўхшайди”.

“Агар мумкин бўлса, коллеж талабалари учун махсус саҳифа очилса! Чунки газеталарда олий ўқув юртлари талабалари ҳаёти кўп ёритилади. Бизларнинг ҳам кўнглимизда айтадиган гапларимиз бор...”

лоҳазаларни, айрим танқидий гапларни ҳам ўзимиз учун жиддий маслаҳатлар, мавзулар сифатида қабул қилдик.

Дарвоқе, шунинг учунми, таниқли ижодкорлар, “Оила ва жамият” газетаси бош муҳаррири ўринбосарлари Назира ҚУРБОН ҳам, Эшқобил ШУҚУР ҳам республикада ўз нуфузига эга бўлган Хотин-қизлар коллежи талаба-ёшларини қизиқтирган турли мавзуларга уларнинг беғубор кўнгли дунёларидан келиб чиқиб жавоб бердилар. Ижодий мулоқотда талабалар томонидан тайёрланган махсус мусиқали дастур ҳам намойиш этилди.

Илҳом ЖУМАНОВ,
“Оила ва жамият” муҳбири.
Шерзод КАРИМОВ.

ҲУҚУҚ ВА КАФОЛАТ

Азал-азалдан бизнинг ота-боболаримиз ОИЛАНИ муқаддас қадрият сифатида эъзозлаб келганлар. Айниқса, фарзанд тарбияси, ота-она ва болалар ўртасидаги муносабатларга жиддий эътибор қўрсатилиб, ибратли удумлар оммалаштирилган.

Шундай экан, бизнинг муқтақил республикамизда ҳам оилага жамиятнинг бир бўғини сифатида давлат даражасида эътибор қўрсатилаётган бир пайтда болаларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари қонунлар асосида ҳимояланган. Шу билан бирга ота-онанинг ҳам бурч-вазифалари кафолатлаб қўйилган. “Оила” кодексининг 19-моддасида эр-хотиннинг оилада тенг ҳуқуқлардан фойдаланиши ҳамда мажбуриятлари ҳам тенгликга алоҳида уруғ берилган. Демак, ота-онанинг ўз фарзандларига нисбатан ҳам ҳуқуқ-мажбуриятлари баб-баравар, бириники кўпроқ, бошқасиники камроқ эмас.

Шунингдек, ота-оналарнинг ўз болаларига нисбатан адолатли, тенг ҳуқуққа эгаллиги Конституциямизнинг 46-моддасида назарда тутилганидек, “Хотин-қизлар ва эркеклар тенг ҳуқуқлиқлар”. Демак, фарзандга

ғамхўрлик қилиш, унга таълим-тарбия бериш ота-оналар учун фақатгина ахлоқий қоидагина бўлиб қолмасдан, балки конституциявий ҳуқуқ ва бурч ҳамдир.

Ҳўш, фарзандларнинг қонун олдида тенглиги масаласи-чи? — деган савол ўртага ташланган бўлса, болалар ота-оналарининг насл-насаби ва фуқаролик ҳолатидан қатъи назар, қонун олдида тенгдирлар. Бундай пайтда бу ҳолат Ўзбекистон Республикасининг амалдаги Оила кодексини ҳамда Фуқаролик кодексининг тегишли моддалари билан тартибга солинади. Ота-она ва болаларнинг бир-бирларига нисбатан ҳуқуқ ва мажбуриятлари фарзанднинг насл-насабига қараб белгиланади. Улар ўртасидаги ҳуқуқий муносабатларнинг келиб чиқишига асос бўлиб, боланинг отадан пайдо бўлганлигини ва онадан тутилганлиги юридик факти қонун асосида белгиланган тартибда бўлиши керак.

Ота-оналарнинг фуқаролик ҳолати қандай бўлишидан қатъи назар, фарзандлар қонун олдида тенг. Конституциямизнинг 65-моддаси 2-қисмига биноан “Оналик ва болалик давлат то-

ҚОНУН ҲИМОЯСИ

монидан муҳофаза қилинади”.

Эътибор бераётган бўлсангиз, демократик ҳуқуқий давлат ва адолатли фуқаролик жамиятида оналикни ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратилади. Нима учун шундай? — деган ҳақли савол туғилиши табиий. Боиси, аёلнинг энг асосий вазифаси эртанги келажак учун зуррларни дунёга келтириб, инсоният наслини кўпайтирмоқдан иборатдир. Ана шунинг учун ҳам оналик ҳар қандай жамиятда қадрланган, бирон бир бошқа вазифа билан алмаштирилмаган. Ва энг муҳими, дунёда оналикдан ортиқроқ бахт ҳам йўқ. Она бўлмоқ, фарзанд кўриб, бешиги устида алла айтмоқчи қайси бир хотин-қиз орзу қилмайди дейсиз.

Ниятимиз, ҳар бир инсонга энг аввало Ватанга содиқлик, қолаверса, ўз насл-насабини давом эттирмоқдек масъулиятли вазифа юклаган экан, уларга оталик ва оналик деб аталмиш шарафли бурчларини ҳаққоний адо этмоқлик ҳам насиб этсин.

Зумрадхон АҚРАМХЎЖАЕВА,
юридик фанлар номзоди,
Тошкент шаҳридаги 1-сонли
ФХДЁ бўлими мудираси.

ШУ СОНГА ХАБАРЛАР

Арманистон пойтахти Ереван шаҳрида бокс бўйича ўсмирлар ўртасида бўлиб ўтган жаҳон чемпионатида дунёнинг 42 та давлатидан спортчилар қатнашишди. Албатта, бу нуфузли беллашувда ғолиблик учун даъвогар жамоалар ва ажойиб “чарм қўлқоп” усталари ҳам кўп эди.

Албатта, бу жаҳон чемпионатида жиддий тайёргарлик қўрган мамлакатимиз терма жамоаси аъзолари ўзларидан катта авлод вакиллари дунё миқёсида Ватанимиз шарафини нақадар юксак поғоналарга кўтарётганини чуқур ҳис қилиб, ана шу аъёнани муваффақиятли давом эттирдилар.

Энг кучли боксчиларимиздан бири Мирзабек Ҳасанов(80 кг) финал босқичида эквадорлик Итало Перез Кастиллини 13:6 ҳисобида мағлубиятга учратиб, жаҳон чемпиони деган юксак эътирофга сазовор бўлди.

Шунингдек, Жавлонбек Эшматов(46 кг), Бургут Ҳожибоев(50 кг), Барҳаётжон Оидов(60 кг) ҳамда Равшан Абдуназаров(70 кг)лар бронза медаллари соҳиблари бўлишди.

Гулнора РАУПОВА

БОЛАЖОНЛАР ДОИМ АРДОҚДА

Алишер Навоий номидаги опера ва балет катта театрида Тошкент шаҳридаги Меҳрибонлик ўйлари тарбияланувчилари ҳамда хизмат вазифини ўташ вақтида ҳалок бўлган ҳарбийларнинг фарзандлари учун хайрия концерти ташкил этилди.

«Сен ёлғиз эмассан» республика жамоатчилиги болалар жамғармаси, Халқ таълими вазирлиги ҳамда «Ўзбектеатр» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамкорлигида жорий йилнинг 26 майдан 2 июнига қадар республикамиз бўйлаб Халқаро болаларни ҳимоя қилиш ҳафталиги ўтказилди. Мазкур ҳафталик доирасида ташкил этилган ушбу хайрия тадбирига 700 га яқин болажонлар жалб этилиб, улар учун турли кўнглинор, қизиқарли ўйинлар намойиш қилинди.

Хайрия тадбири доирасида ҳам ўқув йили давомида аъло баҳолабга ўқиган, намунали хулқи ҳамда спорт тўғрисида яхши иштирок этган 15 нафар болажонларга ташкилотчилар томонидан эсдалик совғалари топширилди.

Сурайё МЕЛИҚУЛОВА,
«Туркистон-пресс».

“АЛОҚАЧИ” МАВСУМГА ШАЙ

Ёзнинг биринчи ҳафтаси бошландию...кўпчилик оилаларда болажонлар билан ота-оналари ўртасида яхши маънодаги “тортишув”лар авжига чиқаётир. Негаки, мактаб ўқувчилари ўзлари интиқиб кутган таътиллари кўнглили ўтказишлари керак-да.

“Ўзбекистон-Индонезия” қўшма корхонасига қарашли “Ўзи Қарши” филиали тасарруфидоги “Алоқачи” оромгоҳи бу йилги мавсумни янги бинода бошлаяпти.

— Лойиха қуввати 711 миллион сўм ҳисобланган бу кўркам бинода болакайларнинг мазмунли дам олишлари учун барча шароитларни яратди, — дейди “Алоқачи” оромгоҳи директори Шамсиддин ОРТИҚОВ. — 80 ўринга мўлжалланган бу икки қаватли болалар ётоқхонаси тўла жиҳозланди. Эрта-индин гўзал масканимиз болаларнинг шўх-шодон қўлгуларию ҳаяжонларига тўлади.

Дарвоқе, Қитоб туманидаги машҳур Мингчинорнинг хушманзара жойидаги ушбу масканга ҳордик чиқариш учун биринчи гуруҳда 100 нафар бола қабул қилиш режалаштирилган. Сал кам 4 гектар майдонни эгаллаган бу соғломлаштириш масканида чўмилиш ҳавзаси, спорт майдончалари ва бошқа қатор қўлайликлар яратилган.

Шавкат СУЛТОНОВ,
“Оила ва жамият” муҳбири.

Аёл бир қўли билан бешиқни, бир қўли билан дунёни тебратди!

Аёл қўллари мўъжизалар яратмоққа қодир!
Аёл қўллари уйингизга файзу барака бағишлайди!

Оқла, тежамкор ва тadbиркор аёллар миллат хазинаси, оила-хонадонлар кўрқидир!

Шу йилнинг 4, 5, 6-июнь кунлари

Миллий боғ ҳудудидаги Маданият ва санъат кўргазмалари биносига Ўзбекистон хотин-қизлар кўмитаси, Республика “Микрокредитбанкни”, Савдо-саноат палатаси ва бошқа қатор ташкилотлар ҳамкорлигида

азиз уй бекаларимиз, қўли гул опа-сингилларимиз, чекка кишлоқларимиздаги аёлларимиз томонидан яратилган кўзларни ашнатадиган, гиламчилик, каштачилик, зардузлик, попоп ва бошқа ўнлаб турдаги маҳсулотларнинг кўргазма-савдоси ўтказилмоқда.

“ҚўЛИ ГУЛДИР ЎЗБЕК АЁЛИ”

деб номланган кўргазма-савдосига сиз азизларни таклиф этамиз!

Мўъжизакор қўллар яратган гўзаликлардан баҳраманд бўлинг!

Ташкилий кўмита

Ушбу рамз остида берилаётган мақолалар Ўзбекистон мустақил босма ОАВ ва Ахборот агентликлари қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди томонидан ажратилган грант асосида тайёрланди.

«БУ КҮНЛАР ТУШИМИЗГА

ҲАМ КИРМАГАН»

— дейди гузорлик 91 ёшли Абдурахмон бобо АЗИЗОВ
бугунги дориломон кунларга шукрона айтarkan

ШУНДАЙ ЯШАР ОДАТДА ОДАМ

Дунё кўрган, кўнгли дарё бу инсонни «бобо» деб чақирсангиз хафа бўлади. Шу боис ҳам маҳалла-қўйдаёми ёшу қари у кишига «домла» деб мурожаат қиларкан. Уйига ким келса, шифтга осилган халтачада сақланаётган эски қоғоз-дафтарларни эринмай очиб кўрсатади. «Ярми ўзимники, ярми қўлимда ўқиган болаларнинг ёзганлари» деб изоҳ ҳам беради.

Ва кимлигингиздан қатъи назар, «ёзувнинг чиройлими болам?» деб сўрайди. Агар сал бадхатроқ бўлиб, хижолат тортиб турсангиз ўзи изоҳ беради: «Ҳечқиси йўқ, лекин унутмангки, ҳусниҳати гўзал бўлган ўқувчидан ёмон одам чиқмайди. Гарчи ёзув-чизув қўл билан боғлиғи, лекин биринчи навбатда қалб гўзал бўлиши керак. Кимни ўқитган бўлсам, биринчи синовим ҳусниҳатдан эди». Бу гапни эшитиб турган катта ўғли ҳазиллашиб, «ота, шундай дейсизу, шу ўқтамингизнинг ёзуви сал чатоқ-ку», деди, отахон «бу дўхтирларга теккан касаллик, уларни тушунса бўлади, чунки бутун вужуди билан ёнига келган одамни даволаш ҳақида ўйлайди-да», деб кулимсираб жавоб берди.

Ҳамроҳларимиздан бири секин шивирлаб «ёшини сўранг, ёшини» дейди жилмайиб. Қайда, домла жуда сезгир экан, бирданига ўзи айтиб қолди: «91- баҳорни кўрдим!»

Ишонгиси келмайди, одамнинг. Ҳалиям бардам ва тетиклиги энгил ҳаракатларидан шундоқ кўриниб турибди. Кимдир келганини эшитиб, бир қўлига суяниб, секин ташқарига чиқаётганида невараси қўлигидан ушлаб етакламоқчи бўлувди «ҳали жоним бор, болам, сенларни суяшгаям қурбим етади», деб ҳазиллашди.

Абдурахмон домланинг хотираси мустаҳкамлиги боис бундан 70-80 йил аввалги воқеаларни ҳам битта қолдирмай эслайди:

— Яқкабоғда Тошкўрғон деган қишлоқ бор эди. Амир Темури бобомизнинг машҳур горийам шу ерда. Энди мактаблар очила бошлаган пайтда мени ўша ёққа юборишди. Тоғли жойининг шароитини биласиз. Одамлариям ғала-ти, ҳеч яқин бориб, бирон нарсани тушунтиролмайсиз. Муаллимлар йўқ ҳисоб, 17 йилча директор бўлиб ишлаб, жуда кўп азобларни кўрганам. Тасаввур қилинг, бу гаплар 30-йилларга

тегишли. Кейин-кейин тушунишди, илмга, маърифатга бўлган қизиқиш орта бошлади.

1941 йили эса урушга жўнадим. 43-йилда қаттиқ яраланиб, даволаниб, яна фронтга кириб кетаверганман. Эҳ-е, у кунларни эслаш менга осонмас. Энди неварачевараларимга айтиб берсам, эртақдай туюлади. Бундай ёруғ кунларга, дориломон замонларга етиб келгунча кўрган-кечирганларимиз китобларга, киноларга сиймайди. Очликдан қорни шишиб, тутдай тўкилган одамларни, вайрон бўлган қишлоқларни кўрдик, не-не кўргиликлар ўтди бошимиздан...

Бугунгидай фароғатли ва обод даврларни кўрмоқ, Ватанимизнинг озод бўлиши тушимизгаям кирмаган. Гоҳи маҳаллага чиқсам, ҳамма бравар эмас-ку, бировларнинг нолиганини эшитсам, меники тутиб кетади, болам. Ҳеч чидолмайман, шартта юзига айтиб таш-

лайман: «Агар шундай тўқчилик, фаровон замондаям ношукрлик қилсанг, кўр бўласан, басир бўласан, қани, ниманг кам, айт, устинг бут, қорнинг тўқ, ҳар кун ҳеч бўлмаса икки-учта тўймаъракага бориб келасан, уйингда икки-талаб мошин бўлса, ҳовлингга қара, дангиллама, яна нимангга нолийсан?»

Мана, менинг ўзим, ишонасими, таълим соҳасида 70 йил ишладим! Гузордаги 1-сонли мактабда бошланғич синфларга сабоқ бердим. Худога минг қатла шукр, ҳозир ҳам қаерга борсам, «домла келди, тўрга ўтказинглар, Гузорнинг ярим боласини шу одам саводли қилган», деб иззат-ҳурмат кўрсатишади. Менга бундан ортиқ мукофот керакмас!

Абдурахмон буванинг тўнгич ўғли Ўткир ака пенсияда, Ўқтам ака шифокор, Ғайрат ака қурувчи, Шавкат ака туман ҳокимининг биринчи ўринбосари. Кичкина қизи Мухаббат эса ҳам-

шира. Ҳаммаси ўзидан тинган, обрў-этиборли. Эллика яқин неварача, ўндан кўпроқ чевара... ва ҳатто эвараларнинг ҳам бобоси Абдурахмон домла уларнинг исми-шарифларини айтишда сира адашмас ҳам экан.

— Тўғрисини айтмайми, қаерга борсак, «Азизов домлани ўғлимисиз, э, бизни оталаримиз гапириб юрарди Абдурахмон муаллим бизларга чиройли ёзишни ўргатган» деб сўраб қолади. Деярли ҳаммамизни олий маълумотли қилиб ўқитганлар — дейди Шавкат Азизов. — Ўзимизгаям бошланғичда дарс берганлар. Лекин бирон марта болаларнинг олдида мактамаган, керак бўлса, уришган, қойган. «Мен ҳаммаларингни бир кўзда, фарзандимдек кўраман. Яхши бўлишга интилинглар, ҳеч қачон ёмон ҳулқ, одобингиз билан мени уялтирманглр», дердилар. Ана шу панд-насиҳатлари, йўл-йўриқлари қатъий амал қилганимиз учунми, кам бўлмадик. Барчамиз эл назаридаги шундай табарруқ инсоннинг фарзанди эканлигимиздан фахрлиб юрамиз.

Дарвоқе, гурунг орасида фаришта-сифат отахон Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи Абдурахмон домла яна бир қизиқ гапни айтиб қолди:

— Яқинда ўзим ишлаган мактабга бордим. Бир-икки йил ичида шунақанги ўзгариб кетибдики, кўзларимга ишонмадим. Ҳазиллашиб, бошланғич синф болаларидан бир нечасини доскага чорлаб, ҳусниҳатини текширдим. Менданам чиройли ёзаяпти-ей, бу болаларим. Қандай савол берсангиз бийрон-бийрон жавоб беради. Қўрқиб йўқ, чўчиш йўқ. Бу замоннинг болаларига ишонса бўлади.

Энди, Гузор марказини айтиб ўтирмасам ҳам ҳамма билади, ҳатто олис қишлоқлардаям жуда зўр, ҳашаматли мактаблар, лицей, коллежлар ишга тушибди. Биз ишлаган замонларда синиқ парталар, ёрилиб кетган доскаларни қўяверинг, ишонсангиз, девор қулаб тушмасин деб зўрға орак ҳовучлаб дарс ўтардик.

Шундай савоб ишларни бошида турган Юртбошимизга мингдан минг раҳматлар айтаман. Биз энди ёшимизни яшаб қўйдик, қўлимиздан келадигани икки қалима дуо, насихат. Илоё, ёшларимизнинг бахти бутун бўлсин, давлатимиз шунча ғамхўрлик кўрсатиб, шу фарзандларимизнинг бошини сийлаётгани, улар ҳам бу катта ишонч-ни оқласинлар!

Норқобил ЖАЛИЛ

Мана, ўқув йили ҳам поёнига етиб, барча мактабларда сўнгги кўнғирок садолари янграб, ёзги синовлар ҳам бошланди. Ўқитувчиларнинг бир йиллик меҳнат натижалари юзга чиқадиган, аниқроғи, сарҳисоб қилинадиган пайт келди.

Авалло шунга айтишим керакки, мактабимиз тоғли Зоминнинг чекка ҳудуди Ём қишлоғида жойлашган. Лекин эътибордан чеккада қолганимиз йўқ. Истиқлол даврида биринчилар қаторида таъмирдан чиқарилган замонавий тилда қўрилган мактабимиз

лика микёсида ўтказилган ўқитувчилар анжуманлари, кўрик танловларида иштирок этиб, нуфузли ўринларни эгаллаб келатган ўқитувчилар бор. Масалан, бу йил она тили ва адабиёти фани ўқитувчиси Мунаввар Розикова Андижон шаҳрида ўтказилган ўзбек тили ўқитувчиларининг республика анжуманида фаол иштирок этди.

Мен бу кичик, лекин бизлар учун катта аҳамиятга эга ютуқларни фахрли равишда айтётганим бежиз эмас. Чунки ўзим-

Очик дарслар, тадбирлар, кўрик-танловларда ўз ютуқ ва камчиликларимизни англаб, келгуси иш режаларимизни белгилаб олдик.

Маълумки, жорий ўқув йилида барча таълим муассасаларида ижодий муҳитни янада ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилди. Бизнинг мактабимизда ҳам 11 та фан тўғрисидаги фаолияти изчил йўлга қўйилди. Айниқса, китобхоналар марафони, деворий газеталар, «Энг, энг, энг...» деб номлан-

ҚЎНҒИРОҚ ЧАЛИНДИ... ЛЕКИН

янада кўрамлашиб кетди. Чунки дарс сифати ва натижалари энг аввало мактабда яратилган шарт-шароитларга ҳам кўп жиҳатдан боғлиқ.

Жамоамиз давлатимиз томонидан қўрсатилган бу катта эътибор ва ғамхўрликка ўз меҳнат натижалари билан муносиб жавоб бериш учун астойдил ҳаракат қилишяпти. Интилишларимиз беиз кетаётгани йўқ, Масалан, ўтган ўқув йилида 34 нафар ўқитувчининг 10 нафари олий, 12 таси биринчи тоифага муносиб деб топилди. Бундан ташқари жамоамизда туман ва вилоят босқичларида ғолиб чиқиб республи-

нинг кўп йиллик иш тажрибам, қолаверса, кузатишларимдан шуни англадимки, ўқитувчилар ҳеч бир муваффақиятга осонликча ёки тасодифан эришмайдилар. Ҳар бир қувончи хабар замирида меҳнат ва изланиш ётади. Мактабимизнинг ҳар бир вакилида ана шундай эзгу мақсад ва интилиш борлиғи омадлар сари йўл очаяпти, десам янглишмайман.

Яқунланаётган ўқув йилида мактабимизда ўтказилган фан олимпиадалари ҳам ўқитувчиларимизнинг билим ва маҳоратини юзга чиқарадиган бир имтиҳон бўлди десам, хато бўлмайди.

ган танловлар ўқувчиларда катта қизиқиш уйғотиш билан бир-хал ижодий изланиш иштиёқини янада кучайтирди.

Кечагина чалинган сўнгги кўнғирок садолари биз муаллимларни эса ҳар доим, ҳар ўқув йили аввалидаги биринчи кўнғирокқа тайёргарлик бошланганидан огоҳ этади. Шундай экан, устоз-мураббийлар учун ана синовлар, сабоқлар бошланаяпти.

Салтанат ДОНИЁРОВА,
Зомин туманидаги 3-умумий ўрта таълим мактаби директори.

БАРКАМОЛЛИК ВА БАРҚАРОРЛИК ГАРОВИ

Республика «Оила» илмий-амалий марказида бўлиб ўтган «Оила муҳитини барқарорлаштириш ва соғлом турмуш тарзини шакллантиришнинг илмий-амалий масалалари» мавзусидаги давра суҳбатда оилада ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий масалаларнинг бугунги ҳолати, жойларда бу борада олиб борилаётган ишлар ва амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар муҳокама этилди. Ушбу тадбирни ўтказишдан қўзланган асосий мақсад — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Миллий маънавиятимизни юксалтириш, халқимиз турмуш тарзи ва менталитетини мизга ёт бўлган ҳолатларни олдини олиш бўйича чоратадбирлар дастури»нинг амалдаги ижросини таъминлаш юзасидан жойларда жамоатчилик, маҳалла фаоллари, хотин-қизлар кўмиталари, айниқса, республика «Оила» маркази томонидан олиб борилаётган илмий-амалий ҳамда фундаментал лойиҳалар натижаларининг амалий

ДАВРА СУҲБАТИ

тадбиқи ҳамда тарғибот ва ташвиқот ишларининг таъсирини аниқлашга қаратилди.

Давра суҳбатда Республика хотин-қизлар кўмитаси раиси ўринбосари М. Зуфарова, Олий Мажлис депутати Ш. Умарова, Республика ОИТСга қарши кураш маркази директори Н. Отабеков, республика «Оила» илмий-амалий маркази директори В. Каримова ва бошқалар сўзга чиқиб, баркамол инсонни вожа етказишда оила аъёналари, касб-хунар, авлодлар бардавомлигини таъминлаш, оила аъзоларининг бўш вақтини мақсадли режалаштириш, гийҳвандлик, ахлоқсизлик, носоғлом эътиқод, ақидапарастилик каби иллатларнинг олдини олишда давлат ва нодавлат таъкилотлар, маҳалла фаоллари, хотин-қизлар кўмиталари, жамоатчиликнинг иштирокини янада кучайтириш лозимлигини таъкидладилар.

Назира ҚУРБОН,
«Оила ва жамият» мухбири.

АЁЛНИНГ ЎРНИ ҚАЕРДА?

УЙ БЕКАСИ БЕКОРЧИ ЭМАС!

Ха, бунга фақат уйда ўтирадиган аёллар яхши билишади. Улар эрталабдан болаларнинг мактаб ёки боғчага, турмуш ўртоғини эса ишга кузатадилар. Ундан сўнг уй тозалаш, йиғиштириш, кир-чир билан банд бўлишади. Ховли ва томорқадаги юмушлар ҳам бир дунё. Бу ишларни тамомлаб улгурмай, тушлик вақти яқинлашади. Мактабга кетган болалар бирма-бир келишади. Бирини синф мажлисига, каттароғини эса репети-торга олиб бориш зарур. Уларнинг дарс тайёралини назорат қилишга ҳам анча-мунча вақт кетади. Қарабсизки, кеч тушиб қолади, ҳадемай болаларнинг дадаси ишдан қайтади. Беканинг эса ҳали ишлари тамом бўлгани йўқ...

Агар уйда ўтирадиган аёл кунни билан тиним билмас, унда ЎЗИ учун қачон вақт топади? Қачон дам олади? Ҳар кунни бир хил ишни такрорлайвериш унинг жонига теғмайdimи? Аёл оилада фақат уй юмушларини бажариш билан чекланиши керакми?

Бу саволларга жавобларни буйларимиз — момоларимизнинг оилада амал қилган қоида ва тутумларидан излайлик. Эсланг, улар орасида ҳикматли рисо-воту эртакларни, ғазаллару до-стонларни жуда яхши биладиган-лар кўп эди. Ахир, ўшаларнинг ҳам кўпчилиги уй бекаси бўлиш-ган. Ўзлари билган ҳикматларни болаларига айтиб берган, фар-зандлар ҳам уларга қараб андо-за олган, бўй ростлаган. Энди билсак, доно буйижонларимиз чин маънодаги тарбиячилар экан.

Ана энди инсоф билан ўзимиз-га савол берайлик-чи, бугунги уй бекалари қандай ишлар билан машғул. Улар чиндан ҳам фар-занд тарбияси билан бандми?

Оддий мисол: фарзанди би-ринчи синфга борган кундан

бошлаб, мактаб дастури билан обдон танишиб, бирга дарс тай-ёрлаб, турли хил фанлар бўйича берилган масала-топшириқлар-га тўғри жавоб бера олиш дара-жасига етган оналар жуда кўп. Шу боис ҳам кўпчилик уй бека-лари уйда ўтириб ҳам болала-ри баҳонасида компьютерни ўрганишга, турли китоблар, ҳатто луғат-энциклопедияларни ҳам титқилаб чиқишга мажбур бўла-ётгани албатта, қувонарли ҳол эмасми? Чунки, она фарзандидан бир қадам олдинда турмаси бўлмайди! Устига-устак боласи-ни турли спорт тўғрақларига етаклаб бораётган, уларнинг ютуғидан қувониб, мағлубияти аламини биргаликда тортаётган аёллар ҳам ораимизда анчагина. Бундай аёлларнинг болалари оналарининг интилишига яраша бўй чўзаяпти. Турли соҳаларда муваффақиятларга эришяётган ёшлар онасининг уйда ўтказяёт-ган йиллари беҳуда кетмаётгани-ни исботлашмоқда.

ФАРЗАНДЛАР ВА... СЕРИАЛЛАР

Ораимизда яна шундай тои-фа аёллар ҳам борки, улар се-риаллардан ортмайдилар. Энг қизиғи, телеэкран орқали на-мойиш этиладиган бундай кўнгилочар фильмлар уй бека-ларининг дам олиши учун мўлжалланган. Аммо охириги пайтда бу "дам олиш соатлари" шу қадар чўзилаптики, натижа-да аёл ўз фарзанди учун ҳам вақт ажрата олмай қолаётди.

Айтайлик, кечки 18.00да те-леканаллардан бири қайсидир хорижий сериал намойишини бошлайди. Аёлнинг бир кўзи те-левизорда, иккинчи кўзи эса қозонда, ахир, кечқурунга би-рорта таом тайёрламаса бўлмай-ди-да! Бу вақтда болалар ўйнаб келиш учун кўчага чопишади. Майли, харна битта тўполончи кам, уларнинг ташқарида бўл-гани ҳам яхши(!), акс ҳолда уйни

Биримиз "оилада — уйда, бола-чақа тарбияси билан шуғул-ланиши керак", деймиз, бошқа бировимиз эса "албатта эркак билан теппа-тенг ҳуқуқли бўлгани учун ишлаши лозим", дейи-шимиз ҳам табиий. Бу мавзуда фикрлар хилма-хил, қарашлар ранг-баранг. Лекин бу билан хотин-қизларнинг, энг аввало оила-да, қолаверса, жамият ҳаётидаги нуфузи ва ўрни масаласида-ги баҳс-мунозараларга ҳулоса ясаб бўлмайди. Чунки бу нозик ҳилқатнинг бурчи, вазифаси ниҳоятда кенг ва ўз навбатида ша-рафли, масъулиятли эканлигини унутмайлик.

Хўш, энди мулоҳаза қилиб кўрайлик-чи: АЁЛНИНГ ЎРНИ ҚАЕРДА ЭКАН?

бошларига кўтариб, оналари-нинг сериал кўришига ҳалал беришади.

Яқинда пойтахтимизда яшов-чи ашаддий сериал "фанати" Нафиса деган танишимдан сўра-дим:

— Кечаю кундуз сериал кўра-вериш чарчамайсизми? Нима учун кўрасиз уларни?

— Билмасам, ўрганиб қол-ганман-да. Албатта, яхшилари-ям бор улар орасида. Лекин ай-римлари гоҳида кўп вақтни ола-ди. Бир кун тўсатдан ўғлимнинг қорни оғриб қолди. Ўша пайтда "Ишқомли уй"ни кўраётгандим. Хонасига олиб кириб ётқиздим-да, ўзим залга ўтиб, сериал да-вомини кўра бошладим. "Ҳозир тугайди, кейин бирортасини ча-қирарман", деб ўйладим ўзим-ча. Бир пайт болам чинқириб йиғлаб оёборди. Югуриб кирсам, икки букчайиб қолибди. Дарҳол "Тез ёрдам" чақирдим. Касалхо-нага етиб борганимизда кўрича-ги ёрилиб кетишига бир баҳа қолганини дўхтирлар айтишди. Ҳалиям худо асрабди, бўлмаса сериал кўраман, деб...

Биз бу мисолни келтириш билан аёлларимизнинг ҳаммаси уйдаги зарур ишлари қолиб, дуч келган хорижий сериаллар-ни кўришга иштиёқманд, деган фикрни айтиш фикрдан йироқ-миз. Чунки улар орасида бош-қаларга ҳар тарафлама ўрнак бўлмақча арзирли зиёли, китоб-хонлик бобида ва кино ҳамда театр санъатидан хабардор бўлиш билан бирга оилада фар-зандларига тарбия бериш бора-сида бой тажрибага эга онала-римиз ҳам бисёр. Ва афсуски, болалари билан бирга миллий руҳиятимизга мос келмайдиган мазмундаги сериалларни кўра-диган аёлларимиз ҳам учрайди. Бунинг оқибатида ҳали баалоғат ёшига ҳам етмаганлар ўзларича севги-муҳаббат мавзусини муҳо-кама қилмоқдан уялишмаётгани ташвишлидир. Бундайларга одоб-ахлоқ ҳақидаги ривоят ва ҳикматларнинг ҳам, Алпомиш ёки Гўрўгли, Ойбарчин ёки Кунсулув ҳақидаги дostonларнинг ҳам сира қизиги йўқ...

БИР ЧИМДИМ ҒИЙБАТ

Тўртта аёлнинг бир жойга йи-ғилиб, чин дилдан самимий гу-рунглашиб ўтириши яхши. Кўнгиллар ғубори тўкилади. Аммо бундай сўхбатлар ғийбат-га айланса-чи?...

Бир аёлни биламан, унинг учун атрофдагиларнинг ҳамма-си ёмон, кўни-қўшниларнинг орасида ҳам бирорта яхшиси йўқ... Ҳеч ким билан, ҳатто қариндош-уруғлари билан ҳам борди-келди қилмайди. Кўпчи-лик унинг бу ажабтовур феъли-га қўниқиб кетишган. Лекин ни-масини айтасиз, фарзандларига қийин бўлди.

Ўша аёл яқинда қизини узат-ди. Янги тушган жойига келин

ҳам тез сингишиб кетди. Оёқ-қўли чаққон, саранжом-сариншалиги-на экан. Аммо битта айби бор: атрофдагиларнинг гап-сўзлари-ни тўғри қабул қила олмайди. Ахир, ҳар бир оиланинг ўз тош-тарозиси бор. Қайнона янги рўзгорнинг паст-баландини унга тушунтирмоқчи бўлса, келинчақ "нега менинг ишларимдан айб қидирасиз?" дея чирсиллаб ке-тади. Чунки онасининг ғийбат-ларини эшитиб ўсган қизнинг он-ги болалигидаёқ "заҳарлан-ган" эмасми? У ҳар бир нарсаси-нинг ёмон тарафини кўришга одатланган. Қайнонасининг ўғитларини нотўғри тушунади. Охири унинг ўзи уйдаги ғийбат маломатларнинг мағзини чақиб, хатоларини англаб етди ва она-сининг бу оиллага аралашуви-га йўл қўймади, келин-куёв тинч-тотув яшаб кетишди...

Бу ҳаётий мисол баҳонасида айтмоқчи бўлган гапимиз, айниқ-са, оналар (чунки эркаклар кўпроқ кўчада, ишда банд бўлиб, ғийбат қилишга вақтла-ри кам) фарзандлари олдида бировларни ёмонотлиққа чиқа-риб, ёзғиришдан олдин, ўз оиласида улғаяётган қорақўз-ларнинг келажагини ўйлаб кўрсалар бўларди. Негаки, хал-қимиз "қуш уясиде кўрганини қилади", деб бежизга айтма-ган...

Қулогимизга чалинган ғийбат-ларни ўзимизча таҳлил қилиб кўрайлик-чи? Қайси бири яхшилик-ка, эзгуликка хизмат қилар экан?

— Эшитдингизми, кеча туш-ган келинни қайнонаси ўз кун-да "гаҳ" деса қўлига қўнадиган қилиб қўйди-я, куёв болаям лат-тачайнар экан-да, яна севишиб турмуш қурганимиз... чўридай хизмат қилипти?

— Россияга ишлашга кетган Қўрбонни эшитдингизми, олти ойдан бери уйига бир сўм ҳам пул жўнатмапти, кеча эшитдим, ўшаёқдан уйланганимиз. Шу гап ростмикан?

— Анави, янги қўчиб кел-ган қўшни жувон қаерда иш-ларкан ўзи? Ҳеч бизлар билан гаплашгиси келмайдими-а, ну-қул китоб-газет ўқиримиз, кеча қўриб қолдим, футболка кий-волиб, кўчадан югуриб келяп-ти, сенга нима зарил, ундан кўра, биз билан мазза қилиб "гап" уйнамайсаним?

Бўлар қунора эшитиб, қуло-гимиз ўрганиб қолган гап-сўзлар. Қай бири рост, ёлгон-лигини изоҳлаб ўтириш ортиқ-ча. Энг ёмони, бундай миш-миш, иғво-ғийбатлар касри тинчгина, бола-чақаси тақдир-ни ўйлаб, аҳил ашаётган оила-ларга ўз таъсирини ўтказмай қолмайди. Оқибатда ақсарият эркаклар ўз жуфти ҳалоллари-ни ана шундай аёллар давраси-га тушиб қолишдан асраш йўли-ни қидира бошлайдилар. Айнан шундай бўлар-бўлмас гап-

сўзлар туфайли эр-хотин, қай-нона-келин, кўни-қўшнилар орасида пайдо бўлган айрим келишмовчиликлардан гоҳида фарзандларнинг ҳам жабр тор-таётгани ачинарлидир...

АЁЛ НЕГА УЙДА ЎТИРИБДИ?

Уйда ўтириб, жамиятга бар-камол ўғил-қизларни тарбиялаб бераётган аёлларимиз юртимиз-нинг исталган шаҳар-қишлоғи-да кўплаб топилади. Улар ўз фарзандлари қамоллини кўриш учун тинмай изланади, ишлай-ди. Керак бўлса, болаларига кўз-қулоқ, умр йўлдошига садо-қатли, ва ниҳоят, ўзига ҳам қарашга, ҳуллас, ҳаммасига ул-гуради, вақт топади. Ҳаётнинг барча заҳматларини енгиб, рўзгор ташвишлари ва фарзанд тарбиясидан ортиб, ҳатто ўз уйида иш жойлари яратиб олган юзлаб ишбилармон, тадбиркор аёлларни биламан. Ўзи бирин-чи гуруҳ ногирони, тўрт мучаси соғ одамларнинг қўмағига муҳ-тоб бўлса-да, юзлаб имконияти чекланган хотин-қизларга касб-хунар ўргатиб, ўнлаб иш жойла-ри яратган тошкентлик тиниб-тинчимас, матонатли аёл Зухра Раҳматуллаева ҳақида ким эшит-маган дейсиз? Ёки бугунги кун-да мамлакат миқёсида тадбир-кор аёлларнинг бошини қовуш-тириб, дунёга ўз тажрибалари-ни ёётган Дилдора Алимбеко-ваннинг хайрли ишларини санаб саноғига етиш қийин. Бири фер-мер, бири академик, бири тад-биркор, бири эса...

Муболага эмас, Оллоҳ асли-да аёл зотини табиатан тадбир-кор, тиниб-тинчимайдиган қилиб яратган. У ҳар қандай вазиятда ҳам бўш қолган вақтининг ўрни-ни тўлдирга олади. Шу ўринда бир мулоҳаза: республикамизда хотин-қизларнинг ижтимоий-си-ёсий, маънавий-маърифий фаол-лигини оширишга давлат сиёси-ти даражасида алоҳида эътибор берилаётган бир пайтда, бизнинг ўзимиз ҳам энди томошабин бўлиб ўтирмаслигимиз керакли-гини бугунги шиддатли даврнинг ўзи тақозо этмоқда. Шундай экан, жойлардаги қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинлари, хотин-қизлар қўмиталари фаол-лари жамиятимизнинг асосий бугунги сифатида эътибор этил-ган ҳар бир ОИЛА оstonасидан ҳатлаб, у болалар тарбияси бил-лан бандми, уйда бирор тадбир-корлик билан шуғулланаяптими, соғми, хастами, ҳуллас, қандай юмуш билан бандлигидан қатъи назар, уларнинг орзу-ўйлари, интилишлари, қизқишларидан бохабар бўлиб, сирлашса, дар-длашса, аёллар, оналар кўнгли-га йўл топишда муаммолар ту-гилмайди.

Ҳамроҳон
МУСУРМОНОВА,
журналист.

«Сизга аслида жуда кўп мактуб ёзганман. Уларнинг баъзилари дафтарининг ён ҳошияларида қолиб кетган бўлса, баъзиларини ёндириб ташлаганман. Ахир, кимгадир кўнглимдагиларни айтиб олишим керак-ку. Аммо «ўша кимдир»нинг ўрнида бир парча қоғоз сирдошим бўлаётганидан баъзан шунчалик ўқинардимки... Ҳозир ҳам бу мактубни бошлаяпману, аммо кўнглимда ҳадиқ: уни биров кўриб қолмасмикан?... Агар кўриб қолгудай бўлса, тўғриси, кўнглим кечинмаларидан хавотир оламан, гўё улар орқали яқинларимдан нолётгандай бўламан.

Илк мактубим ҳам эсимда... Ўшанда тўққизинчи синф ўқувчиси эдим. Дугонамниқига боргандим, ойиси кутиб олди. У онасига кун давомида кўрган-кечирганларини мароқ билан айтиб берди. Онаси ҳам диққат билан эшитди. Икковларининг она-болалик меҳрига жуда ҳавасим келди... Ахир, менинг ҳам онам бор-ку, нега бунақа ҳаёлларга бора-ман, деб ўзимни юпатиб қўйдим, кечқурун, уйга қайтган... Аммо... Бу таскин нақадар алдамчи, ўқинчилиги ўзимга аён эди. Биламан, Сизга ҳам осон эмас, жондан азиз болаларингиз учун иш-лашга кетганингизни ҳам жуда яхши тушунаман. Лекин тушуниш бошқа-ю, ҳис қилиш бошқа.

Балогат ёшига етган қиз учун онасининг ёнида бўлиши қай даражада муҳимлигини энди кўпроқ ҳис қилаётгандайман. Дугоналарим турли хил кийимларимга ҳавас, баъзан ҳасад билан қарашарди. Мен эса уларнинг онаси ёнида яйраб юришларига ҳавасман эдим.

«Ойим билан қўлак олишга чиқдик», «Ойим мени уришди-

САНДИҚ ТЎЛИБ, КЎНГИЛ ТЎЛМАСА

ёхуд онасига гойибона хат йўллаган қизнинг ўйлари

лар, кеча озроқ мактабда ушланиб қолувдик-ку», «Бугун ойимни бир хурсанд қиладиган бўлдим-да, олимпиадада биринчи ўринни олдим». Дугоналаримнинг бу каби гаплари қанчалик оддий бўлиб кўринмасин, мен учун узоқ, шу билан биргаликда шунчалик яқин эдики, ойим бўла туриб мен буларни айта олмасдим. Баъзан соғинч шунчалик жонимдан ўтиб кетганидан, жавондан сизнинг кийимларингизни олиб, ҳидлаб-ҳидлаб тўймасдим.

Эсимда, ойим хорижга кетганда илк марта ўзим таом тайёрладим. Укамни, бувимни чақириб, овқатланишга ўтирдик. Бувим мактаб-мактаб овқатни едилар. Укам эса бир менга, бир овқатга қаради-ю, «ойимниқига ўхшатолмасбиз-да», деди-да, ошхонадан чиқиб кетди. Кўзларимга ёш келди, «ўкахон, мен ахир ўзимни юпатолмай турганимда сенгинани қандай овуттирай?» дедим. Қани овозимни чиқаролсам, ахир, бўғзим тўла ёш эди-да. Шу тариқа кунлар ўта бошлади. Менга атаган сепингиз тўлиб борар, аммо менинг кўнглимдаги бўшлиқ тобора кенгайиб бораётганини яққол ҳис қилаётгандим. Инсон ҳар қандай вазиятга қўниқиси мумкин экану, онанинг дийдорига ташналик, онанинг соғинч кишини доим безовта қилаверар экан.

Кунора келаётган совчилар ҳам бувим билан гаплашсаларда, аммо ихтиёр барибир ота-онамда. Шунинг учун улар ҳам совчиларни телефон орқали амалга оширадилар. Хуллас, бир оила маъқул келиб, узатишадиган бўлишди. Алам қиладигани ҳам шунда... Онасиз тўй бўлиш қанчалик оғирлигини фақат буни бошидан ўтказганларгина билса керак.

Қатор-қатор тилла занжирлар, қўша-қўша сарполар, энг сўнгги русумдаги идиш-товоқлардан тортиб, хориж мебелларигача, бари муҳайё эди. Лекин мен учун буларнинг бари ҳеч қандай қийматга эга эмас-

дек. Мен оддийгина уйда, одмигина дастурхон атрофида оиламиз билан жамулжам ўтиришни шу қадар истардимки... Бу истак баъзан болалик хотиралари билан уйғунлашиб, кўнглим энтикиб кетарди.

Тўй кунни эса... Ота-она телефон орқали бизларни табриклашди. Сезиб турибман, онамнинг кўзида ёш, сўзлари зўрғазўрға чиқди. Менинг, яқинларимнинг кўзлари тўла ёш, ҳамма қизининг тўйида қатнашолмаган онага, пешонасидан ўпиб, фотиҳа бермаган келинга ачингандай қарашарди.

...Ота-онам чет элда пайтлар китоб яқин дўстимга айланиб

қолганди. Кўп китоб ўқидим. Айниқса, ҳадису шарифларни тез-тез ўқиб туришга, уларга амал қилишга ҳаракат қилдим. Унда ота-онани ҳурматлаш шартлиги, уларга «э» дейишнинг ўзи катта гуноҳ эканлигини, уларнинг хизматини бажариш вазифамиз эканлигини тақдор-тақдор ўқийман. Ўқийману, кўнглимда муҳкам тўйғулар шаклланади: балки мен яхши қиз бўлолмагандирман, балки мен учун жонини жабборга бериб ишлаётган ота-онамдан кўпроқ меҳр талаб қилаётгандирман, балки мен ношуддирман. Лекин мен уларнинг қийналиб, ўзга юртларда юришини истамайман-ку, менга улар юбораётган қўша-қўша тақинчоқлардан кўра, уларнинг бир чимдим меҳри «қизим» дея эрқалашлари афзалроқ бўлса, нима қилишим керак? Айбим шундамикан ё?...

Ахир, ўзим ҳам яқиндагина она бўлдим. Фарзанд катта қилиш машаққатлари менинг ҳам бошимга тушди. Энди тили қаётган қизалоғимни тарбия қилиш машаққатлари ҳақида ҳозирданқо ўйлашга тушганман. Оҳ, ойижон, бизларни не машаққатлар билан катта қилган экансиз-а, буни тушунганим сайин, кўнглимдаги аламлар босилиб кетгандай бўлади. Фақат... Мени кечиринг, ойижон... Сизнинг қайтишингизни шунчалик кутяпманки... Келишингиз билан бағрингизда соатлаб, йўқ-йўқ, кунлаб ўтираман. Балки шунда йиллар давомидаги соғинч тарқалиб кетар, шундагина сизнинг меҳрингиздан қонарман-а...

Мактубни Гулрух МҲМИНОВА оққа кўчирди.

Республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида қад рўстлаган барча қўлайликларга эга замонавий кўринишдаги касб-хунар коллежлари ёшларнинг ўзлари қизиққан соҳалари бўйича таълим олиб, касб-хунар эгаллашга хизмат қилади. Кенг, ёруғ, зарур ўқув қуроллари ва воситалари билан жиҳозланган синф хоналари, спорт заллари, тажрибахоналар ёшларимиз учун муҳайё. Жумладан, бизнинг Миробод маиший касб-хунар коллежизмизда ҳам ўқувчиларнинг яхши ўқиби, хунар эгаллашлари учун барча шароитлар яратилган. Бу ерда ўқувчилар асосан учта йўналиш бўйича таълим ола-

КОЛЛЕЖЛАР ҲАЁТИ

бўлмагандек, ҳамма бола бир хил эмас. Уларнинг орасида дангасалари, ўзлаштириши паст ўқувчилар ҳам учраб туради. Бундай ўқувчиларнинг ота-оналари билан суҳбатлашиб, биргаликда иш кўра-миз. Масалан: бир ўқувчим кўп дарс қолдирди, ота-онаси билан суҳбатлашсам, улар «боламиз ҳар кун дарсга бори-ди-ку», деб туриб олишди. Кейин билсак, ҳалиги бола эрталаб «дарсга кетдим» деб компьютерхоналар ва бошқа жойларда вақтини ўтказар экан. Охири ўзи билан

очиқ гаплашиб олди. Энди у дарсларга вақтида келиб, ҳули ҳам яхши томонга ўзгарди. Ёки яна

бир мисол: ўқувчиларимдан бири уйда онасининг айтганларига қўлоқ солмас экан. Ойиси келиб, «Устоз, бир гаплашиб қўйсангиз, ўғлим сизнинг гапингизга қиради» деди. Мен у билан ҳам суҳбатлашиб, маслаҳат бердим, кейин уни гуруҳ сардори этиб тайинладим. Билдирилган ишонч сабабми, шу бола жуда яхши томонга ўзгарди. Аъло ўқийдиган, ота-онасининг ҳурматини жойига қўядиган бўлди. Бундан ота-онаси ҳам хурсанд, устозлар ҳам. Коллежизмизда Ватанимиз келажаги бўлган ёшларга тўғри йўл кўрсатилиб, ўзи севган касбга йўналтиришда коллеж директори Б.Тожибоев, ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари А.Зверова, маърифий-маънавий ишлар бўйича директор ўринбосари Марғуба Мухаммедова ва бошқа устоз-ўқитувчилар ўз ҳиссаларини қўшиб келишмоқда. Ўтган йили коллежизмиз битириб кетган ўқувчиларимизнинг 80 фоизи ишга жойлаштириб, қолганлари олий ўқув юртларига ўқишга киришди.

Ирода УМЕДОВА,

Миробод маиший хизмат кўрсатиш касб-хунар коллежи информати-ка фани ўқитувчиси.

ҲАМ ТАЪЛИМ, ҲАМ

ТАРБИЯ

дилар. Радиотелеуслалари, компьютер ва офис жиҳозларига хизмат кўрсатиш, бухгалтерия ва ҳисоб йўналишлари бўйича 14 та гуруҳда 321 нафар ўқувчи-ёшларга ушбу касбларнинг сир-асоратлари ўргатилаётти.

Коллежда тўрт нафар бош ўқитувчи, тўққиз нафар етакчи ўқитувчи, катта ўқитувчи, мутахассислар ўқувчиларга таҳсил бериб келяпти. Коллеж миқёсида давлат дастурлари доирасида турли тадбирлар, мусобақалар ташкил этилади. Яқинда коллежизмизда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 26 январдаги «Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили» Давлат дастури доирасида «Менинг оруз ва истақларим» мавзусида маҳалла, ота-оналар иштирокида кўрик-танлов бўлиб ўтди. Миробод туманида Тошкентнинг 2200 йиллигига бағиш-лаб, «Мен Тошкентнинг ой қизиман» кўрик-танловига коллежизмиз ўқувчилари туман миқёсида «Энг шўх ва қувноқлар» номинацияси бўйича ғолиб бўлишди.

Мен ўшбу иноқ ва тотув жамоада ишлаётганимдан, келажақ авлодининг равнақи йўлида ҳисса қўшаётганимдан бахтиёрман. Ўқувчиларимни ўз фарзандларимдек кўраман. Улар билан ишлаш ўқитувчидан катта маҳорат, сабр-бардос талаб қилади. Чунки гуруҳ кўрамасиз

ОДАМЛАР ОРАСИДА

ликдан эшитдик. Маҳалладаги кам таъминланган оилаларни ҳар байрамда йўқлаш-ни қанда қилимайди. Шу ерда ишлаётган ёшларнинг ҳам яхши кўнларида, тўйларида кўмаклашади. Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кунини ҳам жамоа аъзолари Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчилари учун

«ТОШКЕНТ» ЧИРОЙ ОЧАЁТИР

Суратда: Фидойи тadbirkor Мавжуда Сатторова ўз ходимлари билан мулоқотда.

Мавжуда Сатторова. — Президентимизнинг тadbirkorликка кенг йўл очиб берганликлари бизда дўкон очиш истагини тугдириди. Дастлаб мева-сабзавотлар сотди, ишларимиз юришиб, дўконни ҳам кенгайтирдик, сифатли маҳсулотлар тури ҳам кўпайди.

Қизим билан қандолатчилик цехини очгандик. Айни пайтда унда қандолатчилик сирларини ўрганган қизлар корхонамиз ишчиларига айланган. Меҳнат инсонни улғайди, деганлари рост экан. Шу кичиккина дўконимиз бугун супермаркетга айланган. 20 нафар ишчимиз бор. Уларга уч маҳал иссиқ овқат берамиз. Маошларини ўз вақтида олишади.

Мавжуда опанинг танти, қўли очик, саволатли тadbirkor эканлиги ҳақида кўпчи-

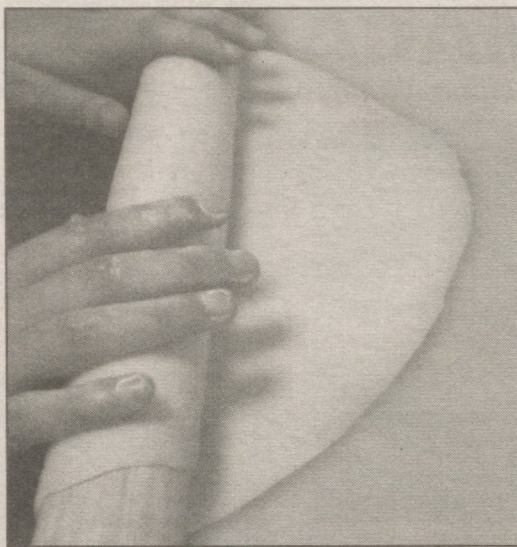
байрам совғалари улашишди.

Мавжуда опа қаерга борса, бирон янгилик қилгиси келади. Шу кўнларда вилоят ҳокимлиги қарори билан Китоб тумани марказидан 20 сотих ер олиб, новвойхона қурдирапти. Шунингдек, сартарошхона, элита пардалари тикадиган корхона, қандолатчилик бўйича ўқув маркази, супермаркет иш бошлайди. Янги иш ўринлари бунёд бўлади. Опанинг икки нафар қизи, уч ўғли бор. Фарзандларига ҳам кўз тегми, барчаси элнинг хизматида. Қизларининг қўли ширин. Қандолатчилик бўйича қатор танловларда совриндор бўлишган. 11 нафар набира эса бувисининг жону-дили.

Илхом РАҲМОНОВ,
«Оила ва жамият» мухбири.

СУПРАСИ БОР УЙ

✓ **УЧОҚБОШИ СИРЛАРИ**

«Бўғирсоқ» эртагини билмайдиган бола бўлмаса керак. Аммо билганларнинг аксарияти, момонинг пиширган, тоқчада совутган бўғирсоғи уйдан, қуёндан, бўридан, айикдан қочиб қутулиб, айёр тулкига тугилиб, ем бўлганига қаратади. Аммо биз эртақдаги бошқа деталга диққатингизни тортмоқчимиз. Бўғирсоқнинг:

**Мен бўғирсоқ, бўғирсоқ
Супрадаги ун-урвоқ,**

деб бошланувчи қўшиғида супра сўзига аҳамият бериб кўринган. Яъни супраси бор уйда ун, урвоқ бўлади. Демак, шу оилада егулик бор, бу ҳаёт давом этишига ишора. Нега энди айна супра сўзига урғу бераймиз? Чунки айна шу буюм ўзбек ўчоқбошисининг қут-барака рамзи сифа-

... Янги оила қурганимизда, кишлоқдан шаҳардаги уйимизга биринчи бор келган қайнонам ўзи билан бирга тугунда супра, ўқлов-тахта олиб келганди. Кейин мени ёнига ўтқизиб: «Бу супрани сизга атаб ўзим тикдим, қизим. «Дом»да турганингиз учун кичикроқ қилдим. Ҳар бир оилада албатта супра бўлиши керак. У қут-барака рамзи ҳисобланади», деганди. Кейин эса: «Супрани озода тутиш келиннинг, уй бекасининг зийнати. Эпикелин тўғри келган жойда ун элаб, хамир қормайди. Ҳатто оддийгина, атала, холвайтар ёки ун оши қилсангиз ҳам супрани ёзинг. Ёсингизда бўлсин, аввал супрадаги урвоқни эланг, уни хамирга ишлатиб, кейин янги ундан урвоқ қолди-

ринг. Супрани очиш ва йиғиш тартиби бор. Аввал қибла томондан ўзингизга қараб, кейин ўнг томондан чапга қараб очасиз. Ишлатиб бўлганингиздан кейин шу зайлда йиғиб олиб қўйиш ёсингиздан чиқмасин», деб қўшиб қўйганди.

Ўша пайтда қайнонамнинг гапларини иримга йўйдим. Аммо вақт ўтгандан кейин қайнонамнинг саришталли, ниҳоятда тутуми пухта, иши пишиқ аёл эканига иқдор бўлдим. Ўзининг ҳам, ўғитлари-ю, иш тутумларининг маъносини ҳам қайнонам оламдан ўтгандан кейингина тушуниб етдим.

Супра ўзбек ўчоқбошисида хамир қориш, нон ясаш, хамир ёйиш учун ишлатиладиган қадрли буюм. У икки қаватли матодан тўртбурчак шаклда, ҳар томони 1-1,2 метр узунликда бўлиб, ички томони бўздан, уст томони эса қаттиқроқ матодан тикилади. Супра ёзилганда текис ётиши, ғижим бўлиши ёки йиғилиб қолиши мумкин эмас. Чунки хамир ёйилганда унинг юпқа-қалинлиги ҳам супранинг текислигига боғлиқ. Супрани афзаллик томони шундаки, хамирли таомлар тайёрлашда ун ҳар ёққа сочилиб кетмайди. Бекаларимиз кўпроқ нон, сомса ёпишда, манти, хоним, лагмон каби хамирли таомларни тайёрлашда супрадан кенг фойдаланадилар.

Момоларнинг айтишича, супрани ишлатганда, албатта, урвоқ, яъни супра ҳақи қолдирилиши керак. Бу хонадондан ризқ-насиба узилмасин деган маънони англатади. Ўзбек удумлари ичида супра билан боғлиқ одатлар жуда кўп. Аҳамиятли томони шундаки, бу одатлар мамлакатимизнинг турли ҳудудларида ҳам бир-бирига жуда ўхшаш, баъзан айнандир. Мисол учун, келин-куёвнинг бошига супра теккизиш, никоҳ тўйдан кейинги «Келин салом» маросимида ке-

линканинг қўлини супрадаги унга ботириш водийда ҳам, воҳада ҳам бор. Бундай одатдан мақсад янги хонадонга қадам қўйган келин ўзи билан бирга қут-барака олиб келишига, қўли очик, ризқи бутун бўлишига ишора ниятдир.

Момоларимиз у билан боғлиқ иримларга ҳам қаттиқ амал қиладилар. Оилада ҳеч кимнинг ризқи бевақт қирқилмаслиги учун ёйилган супра устидан сакраб ўтиш тақиқланади ёки супрани ёйган одам йиғиб олиши зарур. Бу хонадондан барака сочилмасин деган ниятда қилинади. Бу иримларга айримлар эскилик сарқити деб унча ишонмайди, ҳатто супрани ишлатишга эҳтиёж сезмайдиганлар ҳам йўқ эмас. Айниқса, ёш уй бекалари хамирли таом тайёрлаш ёки газда нон пишириш учун супрани очиб ўтиришмайди. Ошхонада столнинг устига унни элаб, хамир қориб кетаверади. Натижада, тозалаб артилмаган столда хамир ёйилади, ун оёқ остига тўкилади. Тўғри, шаҳар шароитида, кўп қаватли уйларда яшовчи уй бекаларига тўроқ ошхоналарида супра ёзиб, ўқлов-тахта қилишга шароит йўқ.

Онаҳонларимиз бекаларнинг ишларини супра тутишига қараб баҳолаганлар. Қорайиб кетган, урвоғи эскирган, мита тушган супраларнинг эгаларига жиддий танбех берганлар. Балки бекаларнинг бунга тоқатлари бўлмаслиги мумкин. Шу боис оналар, қайноналарнинг умид билан, яъни ният билан қилган супраларининг баъзилари таҳи бузилмасдан, баъзилари икки-уч ишлатилгандан кейин илинган қозиқда қолиб кетаверади. Тўғри, замоннинг ўзгариши ҳам рўзгор тутишга янгиликларни олиб кирапти. Шу маънода супранинг ҳам турли хил полиетилен ва бошқа қоғозлардаги нусхалари аллақачон пайдо бўлган. Аммо унга бўлган муносабат, қадр-қиммат ўзгармагани маъқул.

Назира ҚУРБОН,
«Оила ва жамият» муҳбири.

✓ **ГАЗЕТХОН ИЛҲОМИ**

ТЎРТЛИКЛАР

*Бировга яхшилик қилса гар инсон,
Мақтаниб юриши энг катта нуқсон.
Нодонлик дунёда оғир балодир
Унга топилмағай дори-ю, дармон.*

*Бир дўстки, ҳеч кимга бермағай азоб,
Доим бирга бўлсанг, бўлмайсан бетоб,
Ўқсанг кенгаяр фикр, онинг доим,
Жавобини топ-чи, ўртоқ, бу — китоб...*

*Юрагим, тўхтама, уравер аста,
Сен чарчаб қолмагин бўлмагин хаста,
Ҳар кун ҳаётга тутиб гўлдаста,
Риштани риштага боғла охиста.*

Нурбек РАХИМ,
Фарғона вилояти, Ёзёвон тумани.

*Гумроҳ банда яхшиликни билмас экан,
Яхшиларнинг иззатини қилмас экан.
Иймони бут киши эса савоб дея
Эзгу ишдан, ҳаракатдан толмас экан.*

*Сидқидилдан иш қилинса барор бергай,
Яхши ишга Оллоҳ ўзи қарор бергай,
Кимки агар эзгулик деб бел боғласа,
Ғайрат бергай, омад бергай, мадор бергай.*
Зайниддин НОРМАН,
Тошкент шаҳри.

*Ақлим билан аҳд
Қутлуг йўлда йўлош бўла билсанг,
Бир умрлик сирдош бўла билсанг,
Ҳамнафас ҳам елкадош бўла билсанг,
Бўлайликки, дилда армон қолмасин.*

*Ўғли, қизлар камолини кўролсак,
Неваралар жамолини кўролсак,
Ҳам кексалик иқболини кўролсак,
Яшайликки, дилда армон қолмасин.*

Маматқул СУЛАЙМОНОВ,
Сирдарё вилояти, Бойвот тумани.

Ўтган йилнинг кен қузи. «Қарши-Бухоро» поездиди Қоровулбозорга кетаётган эдим. Оддийроқ вагон бўлгани учун шароит ҳам ҳаминақдэр экан. Йўловчи кўп, ҳали у ёққа ўтади, ҳали бу ёққа. Ўтишни-ку қўйинг, қўлайроқ ўтиришга ҳам қийналасиз. Ҳамроҳларим билан келишиб, сиқилишиб бўлса-да, жойлашиб олдим.

Поездимиз йўлга тушган, та-

риллаган қорақўлчилик ҳўжалигида каттароқ вазифада ишлаганини билиб олдим. Лекин чол-кампир ва қизи ўзларининг Чироқчида эканликларини поездга чиққанимиздаёқ айтишганди. Бир-бирига нотаниш бўлишса-да, ораларида нимадир борлиги суҳбат ва ўзаро имо-ишораларидан сезилиб турарди.

Очиги, мен келинчак билан ҳалиги одамнинг сирли имоларини

«МЕНИНГ ЭРИМ БОБОЙ ЭМАС!»

нишми, бегонами, ҳамма бир-биридан ҳол-аҳвол, қаерга, нима учун кетаётганига секин суриштира бошлайди. Мени гапга солган чол-кампирга журналист эканлигим маъқул келди шекилли, «сизларга маззада кизим, ҳамма жойни кўриб юрасизлар», деб қўйишди. Уларнинг шериклари 20-22 ёшлардаги келинлик либосини кийиб олган бир жувон ва яна бир, етмиш ёшларга бориб қолган бўлса-да, соч-соқолини чиройли кузаб олган ҳали кексаликни бўйига олмаган бир киши эди.

Гурунгимиз қизиб кетди. Чол-кампир бири қўйиб, бири гапирар, иккови эса негадир уларни жимгина эшитиб кетишарди. Шу пайт поездда ул-бул нарса, егуликлар сотиб юрадиган аёллар тоғора кўтариб ўтиб қолувди, гапга қўшилмай турган ҳалиги киши «сомсам, пирожка ейсизларми, қани айтинглр, нима бўлса келтиради бу опой» деб, «жентельменлик» қилди ўзича. Аввалига ҳайрон бўлдим. «Хўп, булар чол-кампир, келин қизи, лекин бу «қўли очик» одам ким экан ўзи? «Шу савол мени ўйлантира бошлади.

Хуллас, гап орасида сингишолмай турган тўртинчи кишининг Бухородан эканлиги, бир пайтлар гу-

қўриб... кўнглимда шубҳа пайдо бўлди. Негадир, ўша одамнинг ўзини тутиши, кўпол муомаласи менга ёқмади. Ва оила қуриш, эр-хотин ўртасидаги муносабатлар билан боғлиқ айрим муаммолар тўғрисида бошқа шерикларини гапга солганимда у ҳам дабдурустдан аралашиб, пойинтар-сойинтар фикрларни айтгандан сездимки, унинг аёлларга нисбатан беписандлиги, қари бўлсам кўнгли ҳамон ёшлиги шундоқки-на кўрилиб турарди.

Шу баҳона тилимнинг учиди тур-

ган гапни айтиб юбордим:

— Бобой, нега нуқул эр билан хотин ўртасидаги ёш 20-30 йил фарқ қилсам ҳеч нарса бўлмайди, ҳаммаси кўнглига боғлиқ дейсиз? Ахир, мана, сизга ўхшаб етмишга борган чол ёшларга умр тилаб, невараларини дуо қилиб, атрофда парвона

бўлса нимаси ёмон?

Шу пайт ёнимизда ҳеч гапга аралашмай, ийманиб ўтирган келинчак турсолиб:

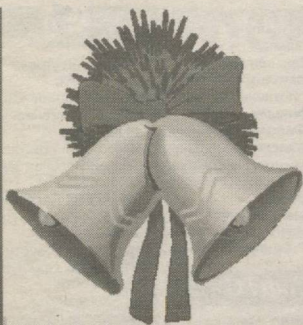
— Нимага мени эримни ҳақорат қиласиз, опа, у киши топармон-тутармон, хоҳлаган нарсамни муҳайё қилаяпти, уч ой бўлди уйланганига, болалариям ҳеч нарса дегани йўқ. Булар мени ота-онам, атайин уй-жойларимизни кўргани кетишяпти, нима қилай, биринчи бахтимдан тинмаган эдим. Билиб-билиб гапиринг-да, менинг эрим ҳечам бобой эмас!— деб йиғлаб юборса бўладими?

Очиги, ўзимга жуда нуқулдай бўлди. Қаердан билибман, уларнинг эр-хотинлигини. Ўртадаги нуқуллайлики кизнинг соддадил отаси юмшатди:

— Бу қизим ҳам қаердан билсин, болам, майли, пешонангда шу бор экан. Кўнамиз-да энди...

Манзилга етганимизча кўнглимга ҳеч нарса сиқмади. Гурунгимиз ҳам деярли қовушмади. Лекин мени олти ойки, ҳалигача ўша — «бахтидан тинмаган» келинчакнинг кейинги тақдири не кечди экан, деган аламли савол қийнаётди.

Муҳайёбону ҚУРБОН қизи,
ЎЗМУНИНГ Олий журналисти-
ка курси битирувачиси.

Anvar OBIDJON,
O'zbekiston xalq shoiri

MUQADDAS TUPROQ

Kamol topmas hech bir millat,
Qadrin baland asrolmasa.
O'z yurtini pok ko'rpam deb,
«Burga»lardan saqlolmasa.

Bolam, asli Vatan ishq
Eng qudratli yaroq bizga.
Muqaddas bu tuproqdagi
Har bir terak bayroq bizga!

SPORTCHI BOLALAR

Sog'lom tanda — sog'lom aql,
Sog'lom aql — eng mustaqil.
Sog'lom aql — ilmu savod,
Sog'lom aql — go'zal hayot.
Elga go'zal hayot kerak,
Yurtga sog'lom avlod kerak!

Ming bir hunar sohiblari —
Yangi zamon g'oliblari.
Yorqin fikr, mohir qo'llar
Jahon sari ochar yo'llar.
Elga minglab Farhod kerak,
Yurtga sog'lom avlod kerak!

Ulug' ajdodlarning qoni —
Dillarning o'tli vulqoni.
Donishmandlar makoni bu,
Yengilmaslar qo'rg'oni bu.
Elga kuchli qanot kerak,
Yurtga sog'lom avlod kerak!

ERTAKLAR

Ertagi bor millat dengizdir,
Ertagi yo'q millat — bir ko'lmak.
Ertak asli — hammabop tarix,
Egizakdir o'tmish va ertak.

Ertaklarga berkinib yotar
Elatning eng ezgu o'ylari.
Bu ertakda — xalqning azasi,
U ertakda — bazmu to'ylari.

Umidsizlar ertak tinglab goh,
Yaxshi kunga umidin bog'lar.
Bir ertakka donolar loldir,
Bir ertakdan qo'rqadir shohlar.

Ertaklarda go'zallik, mardlik
Va haqiqat hamisha g'olib.
Ne yomonlik borki olamda,
Bo'laverar birma-bir mag'lub.

Ertaklardan uqar avlodlar
Kurashmoqni, g'ururni, orni.
Demak, bundan xulosa shuki,
Ertasi bor ertagi borning.

To qutlug'dir Go'ro'g'li o'tgan
Bog'u tog', cho'l,
Gulzor, qir, dala,
Berib qo'ymas ularni yovga
Ertak tinglab ulg'aygan bola.

ERTAK AYTIB BERING, OYIJON!

Jasurbek endigina 5 yoshga to'ldi. U ota-onasidan ko'ra ko'proq buvisini yaxshi ko'radi. Chunki buvisi erinmay unga har kuni ertak aytib beradi-da. O'zi ertakni yaxshi ko'rmaydigan go'dak bormikan? Jasurning ota-onasi bo'lsa, unga ertak so'zlab berishga ko'pincha hafসা qilishmaydi...

Yaqinda hamkasb dugonalarimdan birining o'g'ilchasi oyijon, ertak aytib bering, desa: «Qo'ysang-chi, ertak aytishga vaqt bormi? O'zi dadang ham, men ham kun bo'yi ishdamiz. Charchadim», — debdi.

Bu gapni eshitib:
— Serial tomosha qilishga vaqt topasiz-ku! — dedim hazillashib.
U jim qoldi.

Bolaligimni buvimning ertaktarisiz eslay olmayman. Qizig'i, u kishining cho'pchaklari bir-biriga aslo o'xshamasdi. Vafotlaridan keyin onamdan ertak eshitardik. Yakshanba kunlari esa dadam rahmatlik bizni atroflariga to'plab yangilaridan aytib berardilar.

Ayrimlarga mening so'zlarim erish tuyular. Kimdir: «O'zi texnika-texnologiya rivojlangan davrda yashayapmiz. Bolalar uchun multiseriallar ishlanayapti. Shunday zamonda ertak eshitish kulguli emasmi?» — deb e'tiroz ham bildirishi mumkin.

Ruhshunolarning fikricha, ertak tinglash bolaning ruhiyatiga ijobiy ta'sir qilarkan. Yoshligida mehr ko'rmay, ertak nimaligini bilmay o'sgan bolalarning shaxs sifatida shakllanishi qiyin kechadi. Ya'ni ularda rahm-shafqat tuyg'usidan ko'ra, tajovuzkorlik, birovga azob berib bundan rohatlanish hissi ustun bo'lar ekan. Boshqacha aytganda, bunday bolalarda yomonlikka moyillik tuyg'usi kuchli. Ha, ertaklar bolalarda ezgulikni tarbiyalaydi, jajji qalbarga yaxshilik urug'larini sochadi.

Shunday ekan, farzandlarimizga ertak aytib berishdan hech qachon erinmaylik.

Mohigul NAZAROVA,
«Oila va jamiyat» muxbiri.

Temurbek URALOV.

Samarqand shahridagi 34-maktabning 6-«B» sinf o'quvchisi.

SINFDOSHIMGA ACHINAMAN

Mana maktab davri ham tugab, ta'til onlar boshlandi. Boshlang'ich sinfda o'qiydigan ukalarimiz so'nggi qo'ng'iroqni o'tkazishdi-yu, xayr maktab deya dam olish oromgohlariga yo'l olishdi. Biz yuqori sinf o'quvchilari uchun esa haqiqiy sinov davri boshlandi. Yil davomida olgan bilimlarimizni sarhisobi mana endi beriladi.

Kimdir bu sinovlarni o'z bilimi bilan a'lo baholarga topshirsa, yil davomida birovning yordamiga suyanib, amallab chorak baholarini olganlar ham bo'ldi. Men o'qiydigan 9-«V» sinfda Akmal ismli bola bor. U ko'pincha darslarga qatnashmas, vaqtini kompyuter xonalarida o'tkazardi. Ustozimiz bir necha marta uni tartibga

TAASSUUF

chaqirib ko'rди,
foydasi bo'lmadi.

Ota-onalar

majlisi bo'lsa, barchamizning ota-onalarimiz maktabga kelar, uniki esa kelmasdi. Akmal darslarda ham ustozlarimizni pisand qilmas, dars o'tishlariga halaqit qilardi. Mana endi u bitirish imtihonlari oldidan zir yugurib qoldi. Chunki bizni oldinda kollej va litseylar kutib turibdi. U yerlarga borib o'qish uchun bizlardan kuchli bilim talab etiladi. Kimni iqtidori bo'lsa, shunga qarab kasb-hunar kollejlari yo'llanma oladi. Akmal esa qayerga borib o'qishini davom ettirishini bilmaydi. Har doim sinfdoshimni o'ylasam, unga achinaman. Essiz uning shuncha vaqti bekor ketdi-yal!

Muslima YO'LDOSHEVA,
o'quvchi.

QATRA

TEJAMKOR QIZ

Yozning ikkinchi oyi. Maktablarda turli to'garaklar ish boshlagan. Sharifa bilan Nozima qo'shni. Ular raqsga qiziqqani uchun to'garakka har kuni borishadi. Ota-onasi qizlariga gazli sav ichasizlar deb har kuni pul berishardi. Mashg'ulot tugadi. Kun juda issiq. Nozima muzqaymoq oldi.

— Sen yemaysanmi?

— Yo'q, — dedi Sharifa.

Kunlar o'taverdi. Nozima har kuni muzqaymoq yeb, pulini ishlatardi. Sharifa esa to'rt-besh kunda muzqaymoq yeb, qolgan pulini yig'ib borardi.

Uch hafta o'tgach, Nozimaning tomog'i og'rib, kasalxonaga tushib qoldi. Va uzoq davolandi. Chunki bu har kuni muzqaymoq yeyilganning oqibati edi.

Sharifa esa yiqqan puliga uchta qiziqarli kitob sotib oldi. U endi har kuni bo'sh vaqtda kitob o'qiydigan bo'ldi.

Furqat KARIMOV

Tabiat mo'jizalari

QIRG'IY BURGUT

Butunlay yo'q bo'lib ketish arafasida turgan qirg'iy burgut Qizilqum, Hisor, Nurota, Oloy tog'lari, Zarafshon vohasi, Toshkent shahri atroflarida uchrashi kuzatilgan. O'zbekistondan tashqarida Janubiy Yevroosiyo, Shimoliy Afrikada yashaydi. Yashash tarzi qushlarnikiga o'xshab ketadi. Daraxtlarda ba'zan qoyalarga in quradi. Fevral-mart oylarida 2 ta tuxum qo'yadi va 40 kun bosib yotadi. Poloponlari iyun-iyulda ucha boshlaydi. Ular kaklik, qirg'ovul, kaprtlar bilan oziqlanadi.

Nigora RAHMONOVA tayyorladi.

ДУШАНБА 8

Хурматли телетомошабинлар!

Профилактика муносабати билан душанба, 8 июнь «O'zbekiston» теле-радиоканали ўз кўрсатувларини соат 14.55 дан бошлайди.

14.55 Кўрсатувлар дастури.

15.00 «Тахилнома».

15.40 ТВ - анонс.

15.45 «Қирол Сежонг».

Т/с.

16.20 «Юртим бўйлаб» дастури: «Уйлар ва ранглар сўхбати».

16.35 «Бир кун».

17.00 «Ахборот».

17.10 ТВ - анонс.

17.15 «Хаёт ва қонун».

«Болалар сайёраси»:

17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».

17.50 «Ихлос».

17.55 «Сизнинг адвокатингиз».

18.00 «Олтин мерос».

18.05 Миллий сериал: «Бобур».

18.40 «Мен туғилган юрт».

19.00 «Буюк аждодларимиз».

19.20 «ТВ - шифокор».

19.25, 19.55, 20.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» /рус/.

20.00 ТВ - анонс.

20.05 «Қирол Сежонг».

Т/с.

20.45 «Ватанимни куйлайман».

20.50 ТВ - анонс.

21.00 «Ахборот».

21.30 «Парламент вақти».

21.50 «Робин Гуд».

Т/с.

22.40 «Икким».

22.45 «Иигит кўнгли».

Т/с.

23.50 - 23.55 Тунги наволар.

YOSHILAR

7.00 «Ешлар майдони».

7.30 «Табассум қил!».

8.00 «Қадрдон қўшиқлар».

8.10 Миллий сериал: «Хаёт сабоқлари».

8.45 «Ватан меҳри».

9.00 «Даврининг боласи».

9.10 «Қуноқ дўмбоқчалар».

9.20 «Қитъоб - офтоб».

9.30 «Зверест».

10.00 «Қамолот».

10.10 «Ўғирланган орзу».

10.55 «Қишлоғимга хат».

11.00 «Таттар».

М/ф.

13.00 «Давр».

Хафта якуни.

13.30 «Шерияк». Т/с.

14.20 «Ранглар фалсафаси».

15.00 «Ешлар майдони».

15.00 «Даврининг боласи».

15.40 «Миллий мультфильм».

15.50 «Болалар илҳами».

16.00 «Давр».

16.10 «Тасвир ва таассурот».

16.30 «Болалар давраси».

17.00 «Даврининг боласи».

17.10 «Троллар ўлкаси».

М/ф.

17.30 «Ўзбек адабиёти».

17.35 2009 йил - Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили: «Қишлоқдаги кадрдон».

17.55 «Олтин тупрок».

18.00 «Бефарво бўлманг!».

18.10 Миллий сериал: «Хаёт сабоқлари».

19.00 «Давр».

«Ўғирланган орзу».

20.20 «Автопатруль».

20.40 «Қишлоқ тараққиёти».

21.00 «Шерияк». Т/с.

22.00 «Давр».

22.30 «Ўнгла негр боласи».

1-қисм.

23.35 «Юрт тинчлиги».

7.20 Кўрсатувлар тартиби.

7.25 «Салом, Тошкент!».

8.25 «Анонс».

8.30 «Қизилқоғон маймуна».

М/ф.

9.50 «Карвонсарой».

10.05 «Тошкент-2200».

10.10 «Олтин водий усталари».

Т/с.

10.40 Ўзгича таътил кунларида: «Маликаннинг кундалиқлари».

Б/ф.

12.35 «Саргузаштлар ороли».

13.00 «Салом, Тошкент!».

14.00 «Дунё» теледастури.

15.00 «Пойтахт».

15.20 «Анонс».

15.25 «Галактика».

Х/ф.

16.15 «Тўғри сўзининг тўқмоғи».

Б/ф.

17.35 «Ака-ука».

Гриммлар.

М/ф.

17.45 «Карвонсарой».

17.55 «Телекурер-маркет».

18.15 «Аёл қалби».

18.30 «Пойтахт».

18.50 «Муҳаббат қаҳваси».

19.50 «Саломат бўлинг».

20.00 «Пойтахт». /рус/.

20.20 «Тошкент ва тошкентликлар».

Бевосита мулоқот.

21.00 «Миллағрос». Т/с /рус/.

21.30 «Пойтахт».

21.55 «Телекурер-маркет».

22.15 «Қишлоқ SMS со звёздами».

22.20-24.00 «Дом со скидкой».

Х/ф.

7.00 «Бодрое утро».

8.00 «Талкин».

Информационно-таҳлилий кўрсатув.

8.35 «Малахов +».

9.30 «Версия».

Информационно-аналитическая программа.

10.05 «Фазовий футбол».

10.30 Дзюдо. Ўзбекистон биринчилиги.

11.00-12.00 «Профинг».

18.00 «Тет-а-тет».

18.10 «Баркамол авлод».

18.30 «Хабарлар» (рус тили)

18.55 «Олимп сари йўли».

19.10 «АЗИЯ ЛОТО».

19.55 Теннис. «Ролан Гаррос».

Финал. Аёллар.

20.55 «Футбол шарқи».

21.30 «Хабарлар» (ўзб. тили)

21.55 Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш учрашуви.

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари

08.00 «Жасига ўхшаши йўқ»

08.30 Ўзбек наволари

09.30 Сериал «Қайл Ху»

10.30 Ўзбек наволари

11.00 «Гладиатор» х/ф

13.50 Ўзбек наволари

14.30 «Премьера» (рус)

15.00 «Жасига ўхшаши йўқ»

15.30 Мультфильм

17.00 «Baby Terra Landiya»

17.30 «Қинокурер»

18.00 Ўзбек наволари

18.30 «Жасига ўхшаши йўқ»

19.00 Ўзбек наволари

21.00 Сериал «Қайл Ху»

22.00 «ВОИНА НЕВЕСТ» х/ф

23.50 Миксер

06.30 Тонгги муслик маририй дастур

07.30 Парламент соати

07.50 «Ватанимни куйлайман» муслик дастур

08.00 «Сўғдиёна»

08.25 Кино: ўтмишга назар

08.30 Миллий эстрада наволари

08.50 «Жиноят қидирув бўлими» сериали

09.30 Киноконцерт

09.40 «Қутлимган томоша»

10.00 «Меҳрибонгизам» Б/ф

11.30 Шарк мусликаси

11.40 «Янги авлод»

12.40 «Занжир» т/с

13.20 Кўнгли наволари

13.30 «Ешлар бекати»

13.50 Клип-антракт

14.00 «Мен борман-ку» 6/ф

17.00 «Янги авлод»

18.00 «Тарона»

18.30 «Мен, сен ва биз»

18.50 Клип-антракт

19.00 «Нотаниш полон»

бадрий фильми

20.20 «Файли юрт»

20.30 «Сўғдиёна»

20.50 «Жиноят қидирув бўлими» сериали

21.30 «ХУДУД»

21.50 «Жеки муслик бекат

22.00 «Менга турмушга чиқасанми?» **бадрий фильми**

СофТС

08.00 Сериал «Ранетки»

08.50 «Папины дочки»

09.20 «Мир в твоей тарелке»

10.10 «Мать и Дочь»

11.00 «Мир в твоей тарелке»

11.25 «Друзья моего хозяина»

11.50 Программа «Гнездо»

12.15 «Б Кадров»

12.40 Сериал «Папины дочки»

13.10 Музыка

13.50 «Мир в твоей тарелке»

14.40 «Мать и Дочь»

15.30 Сериал «Рыжая»

16.20 «Мир в твоей тарелке»

16.45 «Друзья моего хозяина»

17.10 Программа «Гнездо»

17.35 Сериал «Кадетство»

18.25 «Галилео»

18.50 Программа «Гнездо»

19.15 Сериал «Папины дочки»

19.45 «Истории в деталях»

20.10 Сериал «Папины дочки»

20.40 «Б Кадров»

21.05 Сериал «Рыжая»

21.55 «Истории в деталях»

22.20 «Б Кадров»

22.45 «Музыка»

4.00 «Доброе утро».

8.00 Новости.

8.05 Телеканал «Доброе утро».

Продолжение.

8.30 Малахов +.

9.30 Модный приговор.

10.25 Контрольная закупка.

11.00 Новости.

11.15 «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ».

12.20 «Детективы».

13.00 Другие новости.

13.25 Понять. Простить.

14.00 Новости

14.15 «Хочу знать»

14.50 «Давай поженимся!».

15.55 Федеральный судья.

17.00 Вечерние новости (с субтитрами).

17.20 Т/с «СЛЕД».

18.05 «Жди меня».

18.55 Премьера. «Обручальное кольцо». Многосерийный фильм.

20.00 «Время».

20.30 Премьера. «Братья Карамазовы». Многосерийный фильм.

21.35 «Евгений Чазов. Кремлевский доктор».

22.35 «Познер».

23.40 Ночные новости.

23.55 Гени и злодеи.

0.30 Джет Ли в приключенческом фильме «Бесстрашный».

2.00 Новости.

2.05 Приключенческий фильм «Бесстрашный». Продолжение.

2.25 Бен Кингсли в триллере «Охотник на убийцу».

СЕШАНБА 9

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!».

7.00 «Икким».

7.05 «Ихлос».

7.10 ТелеТеатр: «Қаллик ўйин».

7.50 «Рақсинг сеҳри олами».

8.00 «Ахборот».

8.30 «Робин Гуд».

Т/с.

9.20 - 10.20 «Маънавият» дастури.

10.20 «Очун».

10.30 Андижон вилоят телерадиоканалининг намоиш этакли:

«Андижон томонларда».

10.50 ТВ - анонс.

10.55 «Сизнинг адвокатингиз».

11.00 «Ахборот».

11.10 «ТВ - шифокор».

11.15 «Қирол Сежонг».

Т/с.

11.50 «Ахборот» /инглиз/.

12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!».

12.50 «Икким».

12.55 Миллий сериал: «Бобур».

13.30 ТВ - анонс.

«Болалар сайёраси»:

13.35 «Ака-ука» Гримм эртақлари.

М/с.

14.00 «Ахборот».

14.15 «Минг бир ривоят».

14.20 «Ойдин ҳаёт».

Токшоу.

15.05 «Олам ва одам» дастури: «Қионо».

15.55 ТВ - анонс.

16.00 «Тезкор хабарлар».

16.15 «Дунё манзаралари».

16.40 «Ўзбекистон табияти».

17.00 «Ахборот».

17.10 ТВ - анонс.

17.15 «Худудлар ҳаёти».

«Болалар сайёраси»:

17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».

17.55 «ТВ - бизнес хабарлари».

18.00 «Олтин мерос».

18.05 Миллий сериал: «Бобур».

18.45 ТВ - анонс.

18.50 «Юртим бўйлаб» дастури: «Сўзана».

19.00 «Навойини англаш».

19.20 «ТВ - шифокор».

19.25, 19.55, 20.55 Эълонлар.

19.30 «Ахборот» /рус/.

20.00 ТВ - анонс.

20.05 «Қирол Сежонг».

Т/с.

20.45 «Ватанимни куйлайман».

20.50 ТВ - анонс.

21.00 «Ахборот».

21.30 «Одамлардан бири».

21.50 «Робин Гуд».

Т/с.

22.45 «Иигит кўнгли».

Т/с.

YOSHILAR

Қадри телетомошабинлар!

Профилактика муносабати билан 9 июнь кунни «Yoshlar» телеканали ўзининг кўрсатувлар дастуриини соат 14.55 дан бошлайди.

14.55 «Yoshlar» саломини.

15.00 «Ватанпарвар».

15.40 «Миллий мультфильм».

15.50 «Болалар илҳами».

15.55 «Ўзбек адабиёти».

16.00 «Давр».

16.10 «Тасвир ва таассурот».

16.30 «Болалар давраси».

17.00 «Даврининг боласи».

17.10 «Троллар ўлкаси».

М/ф.

17.30 «Ўзбек адабиёти».

17.35 2009 йил - Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили: «Қишлоқ ва таълим».

17.45 «Олтин тупрок».

17.55 «Тошкент таронаси».

18.00 «Келажак эгалари».

18.10 Миллий сериал: «Хаёт сабоқлари».

18.45 «UzEX».

18.50 «Тошкент-2200».

19.00 «Давр».

19.30 «Ўғирланган орзу». Т/с.

20.20 «Футбол-2009».

20.50 «Ўзбек адабиёти».

21.00 «Шерияк». Т/с.

22.00 «Давр».

22.30 Киноклассика: «Ўнгла негр боласи».

2-қисм.

23.35 «Юрт тинчлиги».

7.25 «Салом, Тошкент!».

8.25 Бизнес «Пойтахт».

8.30 «Муҳаббат қаҳваси».

Т/с.

9.20 «Карвонсарой».

9.30 «Пойтахт».

9.40 «Тошкент-2200».

9.45 «Тошкентда латифа».

9.50 «Анонс».

9.55 «Уйларим».

10.00 «Телекурер-маркет».

10.20 «Саломат бўлинг».

/рус/.

10.30 «Пойтахт». /рус/.

10.40 «Миллағрос».

Т/с /рус/.

11.10 «Беккемдан қолишма».

Б/ф.

12.55 «Тошкент-2200».

13.00 «Салом, Тошкент!».

14.00 «Дунё» теледастури.

14.50 «Анонс».

14.55 «Ягонаман, Тошкентим».

15.00 «Пойтахт».

15.20 «Тошкент-2200».

15.25 «Ўсимликлар олами».

Х/ф.

16.15 Ўзгича таътил кунларида: «Бор эканда, йўқ экан».

Б/ф.

17.35 «Ака-ука» Гриммлар.

М/ф.

17.45 «Карвонсарой».

17.55 «Телекурер-маркет».

18.15 «Химоя».

18.30 «Пойтахт».

18.50 «Муҳаббат қаҳваси».

Т/с.

19.40 Бизнес «Пойтахт».

19.45 «Моҳир».

/рус/.

20.00 «Пойтахт». /рус/.

20.20 «Репортаж».

/рус/.

20.30 Тошкент шаҳрининг 2200 йиллигига: «Менинг маҳаллам».

21.00 «Миллағрос».

Т/с /рус/.

21.30 «Пойтахт».

21.55 «Телекурер-маркет».

22.15 «Қишлоқ SMS со звёздами».

22.20-00.05 «Без изыяна».

Х/ф.

7.00 «Бодрое утро».

7.50 «Тет-а-тет».

8.20 «Малахов +».

9.05 «Фазовий футбол».

9.30 «Хабарлар» (ўзб. тили)

10.00 «Футбол шарқи».

10.30 Дзюдо.

11.00 «Олимпиадский манифест».

Д/ф.

12.00 Планетный футбол.

13.00-13.20 Миллий эстрада-симфоник оркестрининг концерт дастури.

18.00 «Тет-а-тет».

18.10 «Баркамол авлод».

18.55 Академическая гребля. Кубок мира.

19.35 Теннис.

20.55 Тазквондо.

21.55 Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш учрашуви.

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари

08.00 «Жасига ўхшаши йўқ»

08.30 Ўзбек наволари

09.30 Сериал «Қайл Ху»

10.30 Ўзбек наволари

11.00 «Война невест» х/ф

12.50 Ўзбек наволари

14.30 «Jannat Makon»

15.00 «Жасига ўхшаши йўқ»

15.30 Мультфильм

17.00 «Baby Terra Landiya»

17.30 Премьера (ўзб)

18.00 Ўзбек наволари

18.30 Сериал «Жасига ўхшаши йўқ»

19.00 Ўзбек наволари

21.00 Сериал «Қайл Ху»

22.00 «ДЕЖА ВЮ» х/ф

00.20 Миксер

06.30 Тонгги муслик маририй дастур

07.30 «ХУДУД»

07.50 «Ватанимни куйлайман» муслик дастур

08.00 «Сўғдиёна»

08.25 Кино: ўтмишга назар

08.30 Миллий эстрада наволари

08.50 «Жиноят қидирув бўлими» сериали

09.30 Киноконцерт

09.40 «Қутлимган томоша»

10.00 «Нотаниш полон» Б/ф

10.20 «Файли юрт»

11.30 Шарк мусликаси

11.40 «Янги авлод»

12.40 «Занжир» т/с

13.20 Кўнгли наволари

13.30 «Мен, сен ва биз»

13.50 Клип-антракт

14.00 «Менга турмушга чиқасанми?» 6/ф

16.45 «Бизнинг замондош»

16.55 «Файли юрт»

17.00 «Янги авлод»

18.00 «Тарона»

18.30 «Ешлар парвози»

18.50 Клип-антракт

19.00 «Сукунат» 6/ф

20.10 Экран хандиси

20.30 «Сўғдиёна»

20.50 «Жиноят қидирув бўлими» сериали

21.30 «ХУДУД»

22.00 «Фидо» 6/ф

СофТС

08.00 Сериал «Кадетство»

08.50 Сериал «Папины дочки»

09.20 «Мир в твоей тарелке»

10.10 «Мать и Дочь»

11.00 «Сладкие истории»

11.25 «В интересном положении»

11.50 Программа «Гнездо»

12.15 «Б Кадров»

12.40 Сериал «Папины дочки»

13.10 Музыка

13.50 «Мир в твоей тарелке»

14.40 «Мать и Дочь»

15.30 Сериал «Рыжая»

16.45 «В интересном положении»

17.10 Программа «Гнездо»

17.35 Сериал «Кадетство»

18.25 «Галилео»

18.50 Программа «Гнездо»

19.15 Сериал «Папины дочки»

19.45 «Истории в деталях»

20.10 Сериал «Папины дочки»

20.40 «Б Кадров»

21.05 Сериал «Рыжая»

21.55 «Истории в деталях»

22.20 «Б Кадров»

22.45 «Музыка»

4.00 Телеканал «Доброе утро».

8.00 Новости.

8.05 Телеканал «Доброе утро».

Продолжение.

8.30 Малахов +.

9.30 Модный приговор.

10.25 Контрольная закупка.

11.00 Новости.

11.15 «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ».

Многосерийный фильм.

12.20 «Детективы».

13.00 Другие новости.

13.25 Понять. Простить.

14.00 Новости (с субтитрами).

14.15 «Хочу знать» с Михаилом Шварцманом.

14.50 «Давай поженимся!».

15.55 Федеральный судья.

17.00 Вечерние новости (с субтитрами).

17.20 Т/с «СЛЕД».

18.05 «Пусть говорят» с Андреем Малаховым.

18.55 Премьера. «Обручальное кольцо». Многосерийный фильм. Заключительная серия.

20.00 «Время».

20.30 Премьера. «Братья Карамазовы». Многосерийный фильм. Заключительная серия.

21.35 «Людишка Зыкина. «Я недолюбливаю...».

22.40 Ночные новости.

22.55 На ночь глядя.

23.45 Брюс Уиллис. Брэд Питт в триллере «12 обезьян».

2.00 Новости.

2.05 Комедия «Наверное, Боги сошли с ума-2».

ЧОРШАНБА 10

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!».

7.10 ТелеТеатр: «Қаллик ўйин».

7.50 «Олтин мерос».

8.00 «Ахборот».

8.30 «Робин Гуд».

Т/с.

9.20 - 10.20 «Маънавият» дастури.

10.20 «Норраха».

10.40 «Ягона оилада».

11.00 «Ахборот».

11.15 «Қирол Сежонг».

Т/с.

11.50 «Юртим бўйлаб» дастури: «Қуриқона манзаралари».

12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!».

12.55 «Бобур».

13.35 «Эски альбом».

«Болалар сайёраси»:

13.40 «Ака-ука» Гримм эртақлари.

14.00 «Ахборот».

14.20 «Рангин дунё».

14.40 «Эркин иқтисодиёт».

15.00 «Олам ва одам» дастури: «Қионо».

15.50 «Минг бир ривоят».

15.55 «Хамон ёлдам».

16.40 «Ўзбекистон табияти».

17.00 «Ахборот».

17.15 «Таълимга эътибор - келажакка эътибор».

«Болалар сайёраси»:

17.35 «Эртақлар - яхшиликка етаклар».

17.55 «Сизнинг адвокатингиз».

18.00 «Олтин

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек навалари
08.00 «Жасига ўхшаш йўқ»
08.30 Ўзбек навалари
09.30 Серил «Кайл ХУ»
10.30 Ўзбек навалари
11.00 «Дежа вю» худ. фильм
13.20 Ўзбек навалари
14.30 «Кинокурер»
15.00 «Жасига ўхшаш йўқ»
15.30 Мультфильм
17.00 Ўзбек навалари
17.30 «Бизнинг музика»
18.30 «Жасига ўхшаш йўқ»
19.00 Ўзбек навалари
20.00 «М-Files»
20.30 Ўзбек навалари
21.00 Серил «Кайл ХУ»
22.00 «АХИЛЛЕС И ЧЕРЕПАХА»
00.20 Миксер

ntt

06:30 Тонгги муслик маърифий дастур
07:30 «ХУДУД»
07:50 «Ватанимни куйлайман» муслик дастур
08:00 «Сўғдиёна»
08:25 Кино: Ўтмишга назар
08:30 Миллий эстрада навалари
08:50 «Жиноят кидирув бўлими» сериали
09:30 Киноконцерт
09:40 «Кутилмаган томоша»
10:00 «Сукунат» б/а
11:10 «Файли юрт»
11:20 Шарқ музикаси
11:40 «Янги авлод»
12:40 «Занжир» т/с

13:20 Кўнгил навалари
13:30 «Ешлар парвози»
13:50 Клип-антракт
14:00 «Фидо» б/ф
16:30 «Қишлоқ тараққиёти»
16:40 «Файли юрт»
17:00 «Янги авлод»
18:00 «Тарона»
18:30 «Келажак овози»
18:50 Клип-антракт
19:00 Миллий кино: «Тадир зарбаси» бадий фильм
20:30 «Сўғдиёна» аёллар кўрсатуви
20:50 «Жиноят кидирув бўлими» сериали
21:30 «ХУДУД»
21:50 Кечки муслик бекат
22:00 «Дустимнинг тўйи» бадий фильм

СофТС

08:00 Серил «Кадетство»
08:50 Серил «Папины дочки»
09:20 «Мир в твоей Тарелке»
10:10 «Мать и Дочь»
11:00 «Иностранная кухня»
11:25 «Детская»
11:50 Программа «Гнездо»
12:15 «6 Кадров»
12:40 Серил «Папины дочки»
13:10 Музыка
13:50 «Мир в твоей тарелке»
14:40 «Мать и Дочь»
15:30 Серил «Рыжая»
16:20 «Иностранная кухня»
16:45 «Детская»

17:10 Программа «Гнездо»
17:35 Серил «Кадетство»
18:25 «Галилео»
18:50 Программа «Гнездо»
19:15 Серил «Папины дочки»
19:45 «Истории в деталях»
20:10 Серил «Папины дочки»
20:40 «6 Кадров»
21:05 Серил «Рыжая»
21:55 «Истории в деталях»
22:20 «6 Кадров»
22:45 «Музыка»
4.00 Телеканал «Доброе утро»
8.00 Новости.
8.05 Телеканал «Доброе

утро». Продолжение.
8.30 Малахов +.
9.30 Модный приговор.
10.25 Контрольная закупка.
11.00 Новости.
11.20 «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ». Многосерийный фильм.
12.20 «Детективы».
13.00 Другие новости.
13.25 Понять. Простить.
14.00 Новости (с субтитрами).
14.15 «Хочу знать» с Михаилом Ширвиндом.
14.50 «Давай поженемся!».
15.55 Федеральный судья.
17.00 Вечерние новости (с субтитрами).
17.20 Т/с «СЛЕД».
18.05 «Пусть говорят» с Анд-

реем Малаховым.
18.55 Премьера. «Обручальное кольцо». Многосерийный фильм.
20.00 «Время».
20.35 Игорь Лифанов, Лариса Малаева в фильме «Поводырь».
22.15 Ночные новости.
22.30 Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Сборная России - Сборная Финляндии. Прямая трансляция.
0.30 На ночь глядя.
1.15 Роберт Редфорд, Дэн Эйкройд в приключенческом фильме «Тихушники».
2.00 Новости.
2.05 Приключенческий фильм «Тихушники». Продолжение.

ПАЙШАНБА 11

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Иклим».
7.05 «Ихзор».
7.10 ТелеТеатр: «Каллик уйини»
7.50 «Олтин мерос».
8.00 «Ахборот»
8.30 «Робин Гуд». Т/с.
9.20 - 10.20 «Мазнавият» дастури.
«Болалар сайраси»:
10.20 «Цирк, цирк, цирк».
10.35 «Мулдор».
10.55 «Сизнинг адвокатингиз»
11.00 «Ахборот»
11.10 «ТВ - шифокор»
11.15 «Кирол Сехонг».
Т/с.
11.50 «Ахборот».
Инглиз/
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
12.50 «Иклим».
12.55 Миллий сериал: «Бобур»
13.30 ТВ - анонс.
«Болалар сайраси»:
13.35 «Ака-ука Гримм эртаклари». М/с.
14.00 «Ахборот»
14.15 ТВ - анонс.
14.20 «Бир ўлка-ки...»
14.40 «Тараққиёт ва фаровонлиги йили. «Киллоқ ҳаёти»
15.00 «Олам ва одам» дастури: «Киноат»
15.50 ТВ - анонс.
15.55 «Очик дарс». Токшоу.
16.40 «Ўзбекистон табиати»
17.00 «Ахборот»

17.10 ТВ - анонс.
17.15 «Юрт меҳри».
«Болалар сайраси»:
17.35 «Эртаклар - яхшиликка етадлар»
17.55 «Олтин мерос»
18.00 ТВ - анонс.
18.05 Миллий сериал: «Бобур»
18.45 «Очун»
18.55 ТВ - анонс.
19.00 «Қамолот остонаси»
19.20 «ТВ - шифокор»
19.25 - 19.55, 20.55 Ёллонлар.
19.30 «Ахборот» /рус/
20.00 ТВ - анонс.
20.05 «Кирол Сехонг»
20.45 «Соз сеҳри»
21.00 «Ахборот»
21.30 Тошкент - 2200.
«Тарих қўзғуси»
21.50 «Робин Гуд». Т/с.
22.40 «Иклим»
22.45 «Йигит кўнгли»
Т/с.

YOSHILAR

7.00 «Ешлар майдони»
7.30 «Табассум қил»
8.00 «Қадрдон қўшқилар»
8.10 «Хаёт сабоқлари»
8.45 «Ракслар гудастаси»
8.55 «Ўзбек адабиёти»
9.00 «Даврининг боласи»
9.10 «Қувнок дўмбоқчалар»
9.25 «Ешлар ва таълим»
9.35 «Автопатруль»
10.00 «Давр»
10.10 «Ўйрилган орзу»
Т/с.
11.00 «Мўжизавий дунё»
11.50 «Иждо заки»
12.10 «Голиб». Т/с.
12.50 «Ўзбек адабиёти»
13.00 «Давр»
13.10 «Ешлик баёзи»

13.20 «Тошкент таронаси»
13.30 «Шерурак». Т/с.
14.20 «Зверест»
14.50 «Олтин тўпоқ»
15.00 «Ешлар майдони»
15.30 «Даврининг боласи»
15.40 «Миллий мультфильм»
15.50 «Болалар илҳами»
16.00 «Давр»
16.10 «Тасвир ва таассурот»
16.30 «Болалар давраси»
17.00 «Даврининг боласи»
17.10 «Троллар ўлкаси». М/ф.
17.30 «Ўзбек адабиёти»
17.35 «Адабий жарён»
18.00 «Навбатчи»
18.10 «Хаёт сабоқлари»
19.00 «Давр»
19.30 «Ўйрилган орзу». Т/с.
20.20 «Чемпион»
20.40 «Тадир»
21.00 «Шерурак». Т/с.
22.00 «Давр»
22.30 Киноклассика: «Ишдаги ишк». 1-қисм.

TO'SHKENT

7.25 «Салом, Тошкент!»
8.25 Бизнес-«Пойтахт»
8.30 «Муҳаббат қавҳаси»
Т/с.
9.20 «Карвонсарой»
9.30 «Пойтахт»
9.40 «Тошкент-2200»
9.45 «Интервью». /рус/
9.55 «Уйларим»
10.00 «Телекурер-маркет»
10.20 «Тошкентда латифа»
10.25 «Тошкент-2200»
10.30 «Пойтахт». /рус/
10.40 «Милларос». Т/с /рус/
11.10 «Ярим бахт». Б/ф.
12.50 «Дурдона»
13.00 «Салом, Тошкент!»
14.00 «Дунё» теледастури.
14.50 «Камер оркестрининг концерти»
15.00 «Пойтахт»

ЖУМА 12

6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
7.00 «Иклим»
7.05 «Ихзор»
7.10 ТелеТеатр: «Майсарининг иши»
7.50 «Олтин мерос»
8.00 «Ахборот»
8.30 «Робин Гуд». Т/с.
9.20 - 10.20 «Мазнавият» дастури.
«Болалар сайраси»:
10.20 «Болалар дунёси»
10.40 «Таълимига эътибор келажакка эътибор»
11.00 «Ахборот»
11.10 «ТВ - шифокор»
11.15 «Кирол Сехонг». Т/с.
11.55 ТВ - анонс.
12.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
12.50 «Иклим»
12.55 Миллий сериал: «Бобур»
13.35 ТВ - анонс.
«Болалар сайраси»:
13.40 «Ака-ука Гримм эртаклари». М/с.
14.00 «Ахборот»
14.15 ТВ - анонс.
14.20 2009 йил - Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили. «Киллоқ ҳаёти»
14.40 «Олам ва одам» дастури: «Ой»
15.35 «Умр манзаралари»
16.00 «Ўзбекистон табиати»
17.00 «Ахборот»
17.10 ТВ - анонс.
17.15 «Саломатлик дастури»
«Болалар сайраси»:
17.35 «Эртаклар - яхшиликка етадлар»
17.55 «Сизнинг адвокатингиз»

18.00 «Олтин мерос»
18.05 Миллий сериал: «Бобур»
18.45 ТВ - анонс.
18.50 «Олтин буйлаб» дастури: «Хаёл»
19.00 «Идиёт сари»
19.20 «ТВ - шифокор»
19.25 - 19.55, 20.55 Ёллонлар.
19.30 «Ахборот» /рус/
20.00 ТВ - анонс.
20.05 «Кирол Сехонг». Т/с.
20.45 «Ватанимни куйлайман»
20.50 ТВ - анонс.
21.00 «Ахборот»
21.30 «Муҳаббат қадамжолар»
21.50 «Робин Гуд». Т/с.
22.40 «Иклим»
22.45 «Йигит кўнгли». Т/с.

YOSHILAR

7.00 «Ешлар майдони»
7.30 «Табассум қил»
8.00 «Қадрдон қўшқилар»
8.10 «Хаёт сабоқлари»
8.45 «Ракслар гудастаси»
8.55 «Ўзбек адабиёти»
9.00 «Даврининг боласи»
9.10 «Қувнок дўмбоқчалар»
9.25 «Китоб - офтоб»
9.35 «Автопатруль»
10.00 «Давр»
10.10 «Ўйрилган орзу»
10.55 «Қишлоқга хат»
11.00 «Мўжизавий дунё»
11.50 «Музыкалар сеҳри»
12.10 «Голиб». Т/с.
13.00 «Давр»
13.10 «Зулфия издошлари»
13.20 «Тошкент таронаси»
13.30 «Шерурак». Т/с.
14.20 «Хаёт заки»
14.40 «Чемпион»
15.00 «Ешлар майдони»
15.30 «Даврининг боласи»

15.40 «Миллий мультфильм»
16.00 «Давр»
16.10 «Тасвир ва таассурот»
16.30 «Болалар давраси»
17.00 «Даврининг боласи»
17.10 «Троллар ўлкаси»
17.30 «Ўзбек адабиёти»
17.35 «Бугундан эсдалик»
18.00 «Келажак эгалари»
18.10 «Хаёт сабоқлари»
19.00 «Давр»
19.30 «Ўйрилган орзу»
20.20 «Уйимдаги фаришта»
20.40 «Yoshlar-FM»
21.00 «Шерурак». Т/с.
22.00 «Давр»
22.30 Киноклассика: «Ишдаги ишк». 2-қисм.

TO'SHKENT

7.25 «Салом, Тошкент!»
8.25 Бизнес-«Пойтахт»
8.30 «Муҳаббат қавҳаси». Т/с.
9.20 «Карвонсарой»
9.30 «Пойтахт»
9.40 «Тошкент-2200»
9.45 2009 йил-Қишлоқ тараққиёти ва фаровонлиги йили.
10.00 «Телекурер-маркет»
10.20 «Репортаж»
10.30 «Пойтахт». /рус/
10.40 «Милларос». Т/с /рус/
11.10 «Эртанимиз эгалари»
11.25 «Тошкент-2200»
11.30 «Уйларим»
11.35 «Дала ҳовли». Б/ф.
13.00 «Салом, Тошкент!»
14.00 «Дунё» теледастури.
14.50 «Иқтисод-ревью»
15.00 «Пойтахт»
15.20 «Усимликлар олами»
16.10 «Тошкент-2200»
16.15 «Қизил қор ёқанда»
Б/ф.

17.35 «Афиша». /рус/
17.45 «Карвонсарой»
17.55 «Телекурер-маркет»
18.15 «Менинг шахрим»
18.30 «Пойтахт»
18.50 «Муҳаббат қавҳаси»
19.50 «Саломат бўлинг»
20.00 «Пойтахт». /рус/
20.20 «Интервью»
20.30 «Нима учун?»
21.00 «Милларос». Т/с /рус/
21.30 «Пойтахт»
21.55 «Телекурер-маркет»
22.15 «Кино SMS со звёздами»
22.20-24.00 «Тайна Мунақар». Х/ф/Премьера/.

SPORT

7.00 «Бодрое утро»
7.50 «Тет-а-тет»
8.00 «Хабарлар» (рус тил)
8.20 «Малахов +»
9.05 «Фазовий футбол»
Сериал
9.30 «Хабарлар» (ўзб тил)
10.00 Армрестлинг. Осиё чемпионати.
10.30 Пляжный футбол. Чемпионат мира.
11.30-13.10 Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш учрашуви.
...
18.00 «Тет-а-тет»
18.10 «Баркамол авлод»
18.30 «Хабарлар» (рус тил)
18.55 ФУТБОЛ. ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ. 1/8 ФИНАЛ. «НАВБАХОР» - ПАХТАКОР»
19.45 «ГОЛ»
20.45 «Стать ближе». Токшоу.
21.30 «Хабарлар» (ўзб. тил)
21.55 Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш учрашуви.
23.35 «Тунингиз осуда бўлсин!»

07.00 Ўзбек навалари
08.00 Серил «Жасига ўхшаш йўқ»
08.30 Ўзбек навалари
09.30 Серил «Кайл ХУ»
10.30 Ўзбек навалари
11.00 «Ахиллес и Черепах» худ. фильм
13.20 Ўзбек навалари
14.30 Премьера (ўзб)
15.00 «Жасига ўхшаш йўқ»
15.30 Мультфильм
17.00 «Baby Terra Landiya»
17.30 Ўзбек навалари
18.30 «Жасига ўхшаш йўқ»
19.00 Ўзбек навалари
20.00 «Jannat Makon»
20.30 Ўзбек навалари
21.00 Серил «Кайл ХУ»
22.00 «УЛФАТЛАР» б/ф
23.50 Миксер

ntt

06:30 Тонгги муслик маърифий дастур
07:30 «ХУДУД»
07:50 «Ватанимни куйлайман» муслик дастур
08:00 «Сўғдиёна»
08:25 Кино: Ўтмишга назар
08:30 Миллий эстрада навалари
08:50 «Жиноят кидирув бўлими» сериали
09:30 Оилангиз шифокори
09:40 «Кутилмаган томоша»
10:00 «Севги-бу ҳаёт» б/ф
11:30 Шарқ музикаси
11:40 «Янги авлод»
12:40 «Занжир» т/с
13:20 Кўнгил навалари
13:30 «Келажак овози» (рус)
14:00 «Мен Премнинг маъшқасиман» б/ф

16:00 «Адашганлар қисмати» (Қўқон)
16:10 Миллий эстрада навалари
16:30 Экран хандаси
16:50 «Файли юрт»
17:00 «Янги авлод»
18:00 «Тарона»
18:30 «Имкониётлар дунёси»
18:50 Клип-антракт
19:00 «Муруват» б/ф
20:30 «Сўғдиёна»
20:50 «Жиноят кидирув бўлими» сериали
21:30 «ХУДУД»
21:50 Кечки муслик бекат
22:00 «1-рақамли тўй» б/ф

СофТС

08:00 Серил «Кадетство»
08:50 Серил «Папины дочки»
09:20 «Дом с мезонином»
09:45 «Детская»
10:10 «Декоративные страсти»
10:35 «С белого листа»
11:00 «Кулинарный техник»
11:25 «Спросите повара»
11:50 «Гнездо»
12:15 «6 Кадров»
12:40 Серил «Папины дочки»
13:10 Музыка
13:50 «Дом с мезонином»
14:15 «Детская»
14:40 «Декоративные страсти»
15:05 «С белого листа»
15:30 Серил «Рыжая»
16:20 «Кулинарный техник»
16:45 «Спросите повара»
17:10 Программа «Гнездо»
17:35 Серил «Кадетство»
18:25 «Галилео»
18:50 Программа «Гнездо»
19:15 Серил «Папины дочки»

19:45 «Истории в деталях»
20:10 Серил «Папины дочки»
20:40 «6 Кадров»
21:05 Серил «Рыжая»
21:55 «Истории в деталях»
22:20 «6 Кадров»
22:45 «Музыка»
5.00 Новости.
5.10 «Королевская чета советского кино»
6.05 Наталья Фатеева, Людмила Гурченко в комедии «Табачный капитан»
7.30 Екатерина Родникова в острополном фильме «Родина или смерть»
9.00 Новости.
9.10 «Садко Богатый», «Добрыня Никитич»
9.45 Николай Рыбников, Инна Макарова в фильме «Высота»
11.00 Новости (с субтитрами).
11.10 Фильм «Высота». Продолжение.
11.40 Анимационный фильм «Князь Владимир»
13.05 Премьера. «Госпожа Удача»
14.15 Анатолий Кузнецов в фильме «Белое солнце пустыни»
15.45 Кинопопоя Юрия Озерова «Освобождение: Огненная дуга». Фильм 1-й.
17.25 Премьера. «Я люблю вас!» Юбилейный вечер Людмилы Зыкиной.
20.00 «Время»
20.20 Премьера фильма Никиты Михалкова «12»
23.10 Фильм Андрея Тарковского «Андрей Рублев»
2.20 Х/ф «Поворотный пункт»

БЕВАФО ҚИЗ, СЕНИ КЕЧИРДИМ!

✓ ПҚРОР

Азиз муштарийлар, аввало газетамизга эътибор ва муносабатингиз учун ташаккур айтамыз. Бу бизга руҳ ва илҳом бағишлайди. Сизлардан келаётган мактублар, бўлаётган телефон кўнғироқлари доим бизни мамнун этади. Хатларнинг аксариятида ўзингизнинг дил дардингизни, кечинмангизни, таажжубингизни баён этасиз. Демакки, яқин бир ҳамдам билиб, бизга ишонасиз. Биз ҳам бу ишонччи мудом оқлашга интиламиз. Қуйида яна бир мактуб асосидаги ҳикоямизни эътиборингизга ҳавола этамиз. Уни жиззахлик Бахтиёр исмли йигит йўллаган. Мактубдаги бир қанча имло ва мантқиқий хатоларни тузатиб, бироз таҳрир қилишимизга тўғри келди. Бу бизнинг ижодий вазифамиз. Бахтиёржон бизни тўғри тушуниб, биздан ранжимайди, деган умиддамиз. Аммо асосий воқеа ва фикрлар ўз ўрнида. Менимча, муҳими шу. Ўқиб, хулоса чиқариш ўзингизга ҳавола.

«Газетангизда кимдир кимдандир узр сўраб ёзган мактубларни кўп кузатдим. Менинг мактуб йўллашимдан мақсад кимдандир кечирим сўраш эмас, аксинча, мен шу вақтга қадар бевафоликда айблаб юрган бир қизни кечирганимни айтмоқчи эдим. Агар у ҳам сизнинг газетангизни ўқиб турган бўлса, билсинки, мен уни кечирдим...

Ха, мен бир пайтлар бир қизни қаттиқ севиб қолган эдим. Назаримда, унинг ҳам менда кўнгли бор эди. Биз аслида битта жойданмиз, ўқишга бирга келдик, бирга ўқидик. Институтни битиргач, пойтахтда қолиб, соҳамиз бўйича ишлай бошладик. Фақат бошқа-бошқа корхоналарда. Ўтган вақт ораллигида самимий муносабатлар билан йўғрилган кўп қизиқарли саргузаштларни бошдан кечирдик. Бу самимий муносабатларнинг ҳақиқий либоси Севги бўлса керак ва биз бир кунни турмуш қуриб, бир оила бўлиб яшаймиз, деб ўйлардик. Ишга киришиб кетгач, у билан камроқ учрашадиган бўлиб қолдим. Аммо мен доим унинг ҳаёли билан яшаганман.

Охири сабрим тугаб, бир кун... унга уйланмоқчи эканлигимни ошкора айтдим. Бир-биримизни яхши биламиз, ота-онамизни кўндирсак бўлди, дедим. У эса «бу жиддий масала, шошилмаслик керак», деди. Мен қанча бўлса ҳам кутишимни айтдим.

Кутилмаганда... унинг ўзи билан бирга ишлайдиган, ўзидан беш ёш катта йигитга турмушга чиқаётганини бир кун эшитиб қолдим... Жинни бўлиб қолсам керак, деб ўйладим. Бир амаллаб у билан учрашдим. Негадир у хотиржам. Менда кўнгли йўқ экан-да, деб хавоти-

рим оша бошлади. «Бугаглар ёлгон деб айт», дея ўттидим. У эса ҳеч нарса демади. Ҳамма гапларимни жим эшитди. Сўнг: «Мени тушунинг, илтимос», - деди. Мен уни ҳеч қачон кечирмаслигимни айтдим. Дарвоқе, у кечирим сўрагани ҳам йўқ эди. Кейин шартта бурилиб, ортга қайтдим.

Кунлар қандай ўтганини билмай юрдим. Бора-бора кўнликдим. Ишим юришмай, тез орада Жиззахга, уйимга қайтиб келдим.

Мана, шунга ҳам тўрт йилдан ошибди. Мен ҳам ўтган ёзда уйландим. Ўша қизни кечирилишимнинг сабаби барибир ўзим ҳам уйланганим эмас. Йўқ... Бунинг бошқа сабаби бор.

Мен унинг оилавий аҳволини яхши билардим. Оддий, аммо нотинч оилада ўсган қиз эди. У оилавий қийинчилик ва бунинг оқибатида юзага келган турли жанжалли вазиятларни кўриб, эзилиб катта бўлган. Шунга қарамай, яхши ўқирди, билимли ва мағрур эди. Ўқишга билими билан кирди. Одоб-ахлоқи аъло. Хушмуомала. Ишхонасида ҳам тезда жамоасининг ҳурматини қозонди.

Бўлажак турмуш ўртоғига келсак, у ақлли, фаросатли, ишбилармон, меҳнаткаш йигит чиқди. Уйланишдан олдин ҳамма шароитни тўғри-лаб олган экан. Алоҳида уй-жой, машина, оила учун ҳамма зарур нарсалар. Хозир улар биргаликда ажойиб оила бўлиб, рўзгор аравасини аҳил тортишмоқда. Қиз бу вақтга қадар ўтган барча изтиробларни унутди, шекилли. Аввалига рашкдан, балки озгина ҳасаддан ҳам қуйиб-ёндим. Кейин-кейин уни тушуниб, ҳатто хурсанд бўлдим. Ахир, уйланг, агар қиз мен билан яшаганда нима бўларди? Мен ҳам оддий оилада қийинчилик кўриб ўсдим. Ҳалиям ишларим юришиб кетгани йўқ. У ҳамон мен билан қийналиб яшармиди?..

Хуллас, энди ўйласам, ундан хафа бўлмаганим яхши экан. Романтика бошқа, ҳақиқий ҳаёт бошқа экан. Янаям билмадим».

Мактубни ўқидингиз. Воқеада у қадар фожеавий манзаралар йўғ-у, аммо кўнгил - кўнгилда. Келинг, биргаликда мушоҳада қилиб кўрайлик. Сиз йигитнинг ўрнида нима қилган бўлардингиз? У тўғри йўл тутдими? Ёки севгиси учун охиригача курашиши керакмиди? Қизнинг ўрнида бўлсангиз-чи? Хуллас, мактубларингизни кутамиз.

Наргиза САРИМОВА тайёрлади.

«ЭНГ ЗУККО ОИЛА»

ФИКР БЕЛЛАШУВИГА МАРҲАМАТ!

► 1-САВОЛ

Тасвирий санъатда портрет чизадиган рассомлар одам чехрасидаги энг қийин қисм бурун дейдилар. Шунингдек, улар қиёфани тасвирлашда одамнинг характери яққол акс этадиган юз қисми ҳақида гапирдилар. Бир ўйлаб кўринг-чи, портретда инсон характери кўпроқ ифода этадиган юз қисми қайси?

► 2-САВОЛ

Машҳур юнон ҳакими Гален: «Иштаҳаси бор бемор иштаҳаси йўқ соғломдан кўра яхшироқдир», деган гапни айтган. Нега шундай? Бунинг биргина сабаби бор. Яхшилаб ўйлаб кўрсангиз бу сабабни албатта топасиз.

Ғолиблар учун таҳририятнинг махсус совғаси бор.

Қадрили газетхон! «Энг зукко оила» деб номланган савол-жавоб беллашувда газетамизнинг ўтган сонларида бир қанча саволларни эълон қилдик. Орадан бироз вақт ўтгач таҳририятимизга жавоблар оқими тининсиз кела бошлади. Уларнинг орасида тўғри топилган жавоблар ҳам, мақсадга яқинлашганлари ҳам бор, албатта. Энг муҳими, бу маърифий беллашувда сизнинг оилангизнинг иштирок этиши. Зеро, «оилавий бизнес» деганларидай, «оилавий тафаккур» ҳам ниҳоятда муҳим нарсаси. Қолаверса, бу беллашувда мунтазам иштирок этсангиз, шубҳасиз кейин хурсанд бўласиз. «Энг зукко оила» беллашув давом этади. Қуйида бу беллашувда фаол иштирок этаётган мухлислар билан танишинг:

Андижон вилояти Балиқчи туманидан Муассархон ЮСУПОВА ва Абдумутал АБДУЛҲАМИДОВ, Тошкент шаҳридан Ҳамзина Файнижамол АБДУЛЛА қизи, Саноат ФАЙЗИЕВА ҳамда Комила НОСИРОВА.

МОҲИР ҲАЙДОВЧИ БЎЛМОҚЧИМИСИЗ?

Бунинг учун автомобилларнинг техник жиҳозланиши, ҳаракатланиш қоидалари, бошқариш сир-асрорларидан хабардор ва энг муҳими, ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлишингиз шарт.

Қаерга, кимга мурожаат қилишни биласизми?
Яхшиси, бу ишда

«DILANJTALI» АВТОМАКТАБИ

жамоаси сизга яқиндан ёрдам беришга тайёр. Бу автомактабда «В» тоифали ҳайдовчилар тайёрланади.

Ўқиш муддати — 3 ой.

Ўқиш учун тўланадиган ҳақ ҳам арзон — 90000 сўм.

Дарслар ва машғулотлар шанба ва якшанба кунларидан ташқари ҳар куни соат 17⁰⁰ дан 20⁰⁰ гача давом этади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри,
Чилонзор тумани,
3-мавзе, 162-мактаб. Мурожаат учун
телефон: 277-93-83

Чаросни эрталаб аяси богчага олиб борса, кечкурун ада-си олиб қайтарди. Тўрт ёшга тўлган куни ҳам уни онаси қўлидан етаклаб богчага олиб кетди. Шаҳарнинг унча ҳам се-ркатнов бўлмаган кўчасидан ўтишайётганида фалокат юз берди. Ўт ўчирувчиларнинг идораси ёнидаги муюлишдан чиқиб келган «Жигули» хай-довчиси она-болани пайкамай қолди, гийқиллатиб тормоз

дан ташлайдиган аяси билан адаси фарзандининг тобути ердан узилмасдан туриб, уч ярим минг долларни «даъвомиз йўқ» деб тилхат ёзиб бергач, кўртдек санаб олишди. (Бунча пул ўша вақтда «Нексия» маши-наси сотиб олишга етиб ортар-ди). Шу сабабдан эл назарига кўзларига ёш билан кўринса-лар-да, дилларида бир шайто-ний шодлик хукмрон эди...

✓ ВОКЕЙ ХИКОЯ

бир-икки ҳафтага кечикса, «За-порожец» ҳам ололмаслиги мумкин. Кўрмаганинг кўргани курсин!
— Хотин, битта машинани кўз остига олиб қўйдим. Бу-гуноқ бориб олиб келаман.
— Вой, эски, шалақ маши-налардан эмасми, ишқилиб?
— Эгаси ҳали давлат рақа-

га жавоб беринг, аяжон?»

— Н-и-има савол экан, айт тезроқ!

«Дадам билан сиз мени ма-шинага алмаштирдиларинг-ми?»

— Йўқ, болам, нега ундай дейсан, ким айтди?

«Хаммасини биламан, ойи, мени алдолмайсиз».

— Йўқ, йўқ, болам, нега ун-дай дейсан?

«Мен, мен, ўлмаган эдим»...

✓ ВО, АЖАБ!

ТЕГИРМОНДАН БУТУН ЧИҚҚАНЛАР

Пешонага ёзилгандан қочиб бўлмас, дейдилар. Ас-лида ҳам бизнинг ҳаётимизда рўй берадиган ҳамма ҳодиса-лар, катта-ю кичиги, миридан сиригача фақат тақдир ҳукми билан амалга ошадими? Ин-сон ўз тақдирини бошқаради-ми ёки тақдир уними? Бу са-волга турли хил жавоблар мавжуд. Аммо ҳаётда шундай ҳодисалар содир бўладики, беихтёр тақдирнинг муқаррар-лигига ишонсан киши.

1-воқеа: Италиянинг Турин шаҳ-ридаги қорлар уйидаги 102 ёшли кампир билан гаройиб ҳодиса рўй беради. Нимадир бўлиб, калтираб-гина, зўра юрۇчи кампиршо ўз хо-насининг айвончасига чиқади ва қар-лик сабаб, боши айланиб, нақ тўқ-чинчи қаватдан поста қўлаб тушади. Вақим билан ерда ётган кампиршо-нинг бошига етиб келган одамлар унинг маққаланиб, тил тортимай ўл-ганига ишончи қомил эди. Бироқ буни қаранки, рамақжон кампиршо со-па-соғ, бошсиза айтганда «типа-ти-рик», фақат у ер бу ери енгил-елги шилинган экан, ҳолоқ Ушбу «порвоз-»идан кейин ҳам кампир яна бир неча йил умргузорлик қилиб, ўз тўшаи-да, «беақоли» жон таслим этган экан...

2-воқеа: Бир одам танишпа-риникига меҳмонга келади. Кейин чекиш учун айвонга — балкони-га чи-қиб, энди сигаретни тутатган ҳам эдики, юқори қаватлардан биридан шувиллаб поста тушиб келаётган кичкинтойни кўриб қолиб, жон ҳолатда уни оёғидан ушлаб қола-ди. Бола еттинчи қаватдан тушиб кетган, учинчи қават айвонидан тур-ган нотаниш одам тасодифан унинг ҳаётини сақлаб қолган экан...

3-воқеа: Константин Николаев деган бир киши тоғ дорёларидан би-рига «чумилмоқчи бўлиб тушадми, су-нинг совуқлигидан оёқ томирлари тортиб қолади. Жон ҳолатда ўзини хар ёнга ташлаётган Константин те-зоқар дорёдан чиқиб турган катта харсанлардан бирини бошини зарб билан уриб олиб, ҳўшидан кетади. У ўзинга келганда дорёнинг оқими уни очик денгизга оёриб ташлаганини кўриб, яна эсидан айрилишига сал қолади. Константин Николаев ден-гиз кирғонига қараб сузишга ҳар қанча уринмасин, аксига олиб, ден-гизда бошланган бўрун уни самон каби ҳали у ёққа, ҳали бу ёққа улоқ-тиради. Энг даҳшотлиси эса унинг устига маҳобат, ила бостириб кел-ган тўфон, оз эмас, кўп эмас тўққиз балли эди. Маълумки, тўққиз балл кучига эга бўлган бундай улкан тўққиндан, ҳаттоки катта-катта ке-малар ҳам омон қолмайди. Аммо Константин 17 соатдан ортқ вақт давомиди тўққинлар билан кура-шиб, омон қолишга эришди...

Акбар РАЖАБОВ

КАСОСКОР РҲҲ

босганида анча кеч бўлган эди. Онасининг қўлидан чиқиб, чопқиллаб бораётган қизча ма-шина зарбидан бир неча метр жойга учиб кетди. Хайдовчи ва онаси етиб келишганида...

— Опажон, қизингизни ши-фоҳонага олиб борамиз, — деди ранги докадай оқариб кетган хайдовчи энди ҳеч қан-дай ёрдамнинг фойдаси йўқли-гини билса ҳам.

Дарҳол қизалоқнинг сову-ган танасини кўтариб, машина-га ётқизди, қарахт ҳолдаги она бир сўз демасдан қизининг ёнига ўтирди. Мудҳиш жойдан узоқлашган, хайдовчи тезлик-ни пасайтирди.

— Опа, қаерда турасиз?

Она манзилни айтди.

— Бўлмас иш бўлди, опа, ўлганни тириштириб бўлмайди. Мени қаматишга ҳаққингиз бор. Аммо бу билан нима ўзга-ради? Қизингиз тирилиб кела-димми?

Аёл мум тишлагандек жим.

— Хўп десангиз... бу ишлар-ни ўзим ёпаман. Сизларни ҳам қуруқ қўймайман. Розимисиз?

Аёл сўзсиз оҳ тортиди.

— Хўжайинингиз қандай одам?

— Билмадим...

Хайдовчи яна гап бошлади:

— Опажон, мелиса-пелиса қилиб юрмайлик, мениям бола-чакам бор. Ҳамма хара-жатни кўтараман ўзим. Рози қиламан.

— Мен ҳозир ҳеч нарса бил-майман! Уйга ҳайданг, илти-мос, — бақирди аёл.

— Хўп, хўп бўлади. Фақат келишсан яхши-да. Керак бўлса, машина олиб бераман сизларга! — деди хайдовчи.

«Нима, нима, машина олиб бераман», деяптими? Аёл бир-дан хушёр тортиди.

— Уйга борайлик-чи?...

— Ха, ҳа, катта бор, кичик бор, маслаҳатлашинг, — хай-довчи елкасидан тоғ ағдарил-гандек сал енгил тортиди. У энди оғзидан келаётган қўла-са арақ хидидан сира хижолат бўлмай кекирди...

...Чароснинг пул деса том-

...Чароснинг маъракалари бадастир ўтди.

Зарнигор (Чароснинг она-си)нинг қутилмаганда тилла дўконига серкатнов бўлганли-ги қўни-қўшинининг эътибори-дан четда қолмади. Тез орада унинг бўйнида тилла занжир, бармоқларида ёқут кўзли узук пайдо бўлди.

Худойберди (Чароснинг отаси) биронта янги машина кўрса, обдон томоша қилади-ган, нарх-навосини суриштира-диган одат чиқарди. Унинг ҳам уйлаб қўйган режаси бор эди. Шуни тезроқ амалга оширма-са, хотини пулнинг тубига тарик экишига кўзи етиб қолди.

— Хотин, пулдан қанча қолди? — сўради бир куни Ху-дойберди.

— Нимайди?

— Керак-да?

— Санаб қўрибманми, ту-рибди.

— Олиб кел. Аввал эшикни қўлфла. Болаларни кўчага чи-қариб юбор.

— Хўп бўлади.

Эр-хотин мук тушиб пул са-нашди. Битта «06»-га етади. Яна

миниям олмаган экан.

— Хай, дадаси, бизлар ҳам машиналик бўларканмиз-да!

Худойберди айтганини қилди. Кечга қолмай одамлар-нинг кўзини ўйнатиб гилос ранг «Жигули»ни дарвоза ол-дига қантариб қўйди. Қўни-қўшни «қуллук бўлсин»га чи-қиб, табриклашди. Биргала-шиб эски дарвозани бузиб, ўрнига темир дарвоза кўнди-ришди.

Кечаши Зарнигор аллақан-дайди шарпадан уйғониб кет-ди. Чироқ ўчган бўлса ҳам хона гира-шира ёруғ. Болалардан биронтаси заруратга чиққан бўлса керак, деб ўйлаб, кўрпа-ни бошига тортиди. Шарпа ёнғинасига келиб тўхтади:

«Ая, аяжон, нега юзингиз-ни беркитасиз, бу мен — Ча-росман. Юзингизни очинг, мен билан гаплашсин!»

Зарнигорни тили тутилиб қолди.

«Аяжон, нега индамайсиз?»

— Ла илаха, илла... — аёл қалима келтиролмай дудукланди.

«Қўрқманг, аяжон. Мен

ҳозир кетаман. Битта саволим-

ҚАДРИМИЗ ТОПТАЛМАСИН ДЕСАК...

Хизмат юзасидан жуда кўп ҳоллар-да аёллар билан мулоқотда бўламан. Улар орасида, албатта, турли тоифа-га мансублари бор ва ўз ҳақ-хуқуқла-рини билиш-билмаслиги билан қизи-қиб кўраман. Фарзанд тарбияси, мак-таб ва оила ҳаққорлиги, эр-хотинлик муаммолари, мол-мулк масаласи... Хуллас, ўнлаб мавзуларда суҳбатла-шаман, саволлар бераман.

Табиийки, ҳар ким ўз дунёқараш, билим даражаси ва тасаввуридан ке-либ чиқиб атрофда бўлаётган воқеа-ҳодисаларга ўз муносабатини билди-ради. Афсуски, улар орасида ҳамон

ўз қобигидан чиқа олмайётган, фақат рўзгор, бола-чақа ташвишидан орт-май, жамиятда, ҳатто ўз маҳалласи-да содир бўлаётган ўзгаришларга ҳам бефарқ ва эътиборсиз аёллар ҳам кўп. Табиийки, улар билан хотин-қиз-ларнинг ҳақ-хуқуқларини таниши ва ҳимоя қилиниши борасида мунозара-лар ҳам бўлиб туради. Ораларида ёш турмушга чиқиб, энди пушаймон бўла-ётганлари ҳам, ҳатто оддийгина эр-хотин ўртасидаги никоҳ(албатта рас-ман) муносабатлари билан можоро-ларни ҳал этишда қийналиб юргани-га гувоҳ бўламан. Шундай пайтда «опа-

...жон ёки сингилжон, қўлингизда никоҳ гувоҳномангиз бор-ку, эрингиз ноқо-нини уйланиб, олти ойдан бери яша-майётган бўлса-да, лекин расман у ҳали сизнинг эрингиз ҳисобланади ва суд орқали ҳақ-хуқуқингизни ҳимоя қилиш-га ҳаққисиз» десак, «э шундайми, бил-мабман», дея жавоб беради...

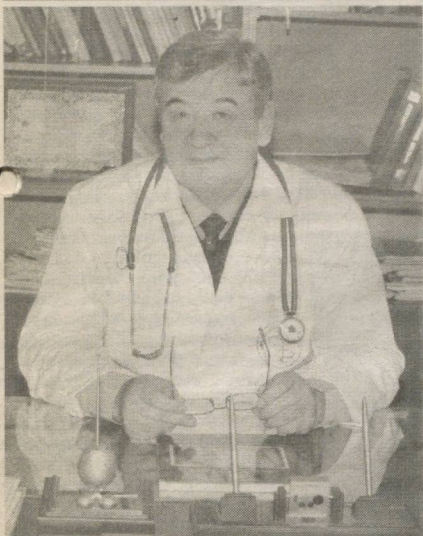
Ёки бўлмаса Асосий Қомусимизда, Оила кодекси ҳамда бошқа ҳужжатлар асосида хотин-қизларнинг белгилаб берилган ҳуқуқ ва мажбуриятларини, керак бўлса, халқаро нормаларга оид-ларини ҳам ҳар бир фуқаро билиши шарт эканлигини бугунги даврнинг

✓ ХУҚУҚИНГИЗНИ БИЛСИЗМИ?

ўзи талаб қилапти. Шу боис у кишлоқ ёки маҳалла фуқаролар йи-гинлари бўладими, қаерда бўлиши-дан қатъи назар, айнққса, аёллар ўртасида қонунларни ўрганиш бўйи-ча мунтазам равишда тарғибот-таш-виқот ишларини олиб боришимиз керак. Ана шундагина аёл оилада ҳам, жамиятда ҳам ўз ўрнини топа-ди, қадр-қимматини йўқотмайди.

Лола АЗАМОВА,
Тошкент шаҳар, Ҳамза тумани-даги 2-сонли Давлат нотариал идораси нотариуси.

Хўш, аллергия қандай касаллик? Унинг асоратлари борми? Мавсумий ёки йил бўйи бу хасталикдан азият чекадиганлар қандай йўл тутиши керак? Шу каби саволларга жавоб олиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Тошкент тиббиёт академияси клиникаси қошидаги республика илмий ихтисослашган аллергология маркази раҳбари, Ўзбекистон бош аллергологи, Европа аллергологлар академияси аъзоси, профессор Назаров Озод АХМЕДОВИЧга мурожаат қилдик.

деган саволга айтиш мумкинки, ҳозирги вақтда аллергия тарқатадиган моддаларнинг 1000 дан ортиқ тури аниқланган. Улар иккита гуруҳга экзoаллергенлар ва эндоаллергенларга бўлинади.

Экзoаллергенлар инсонни ўраб турган муҳитда яшайди ва ўз навбатида улар ҳам қатор кичик гуруҳларни ташкил қилади. Улар озик-овқат аллергиялари — цитрус мевалар, шоколад, кофе, асал, ёнғоқ, тухум, балиқ, сут, товуқ гўшти. Уй-рўзгор аллергиялари — уй чанги, эпидермал аллергиялари — турли ҳайвонларнинг жуни, от қазоғи. Ёки дори модда аллергиялари — антибиотиклар, витаминларнинг В гуруҳи, сульфаниламидлар. Гельминтал аллергиялари — гижжалар ва уларнинг заҳарлари, инсект аллергиялари — асалари заҳри, чивинлар, ҳашаротлар устки қобиғи қолдиқлари, саноат ва касбга оид аллергиялари — ўсимлик гули чанглари аллергиялари

✓ САЛОМАТЛИК СИРЛАРИ

маҳсулотлари ҳисобланади. Озик-овқат аллергияси бўлган болаларнинг катта гуруҳи текширилганда 40 фоизда сутга нисбатан, 33 фоизда тухумга, 12 фоизда балиққа, 6 фоизда мева-сабзавотларга, 3 фоизда эса бошқали донларга нисбатан аллергия борлиги аниқланди.

— **Дори-дармон аллергиясининг келиб чиқиш сабаблари хусусида ҳам тўхталиб ўтсангиз?**

— Организмда дори моддаларига нисбатан ноҳужа реакцияларнинг ўсиши, мақсадга мувофиқ бўлмаган натижаларга олиб келишга ва ҳатто оғир асоратларга сабаб бўлади. Мутахассисларнинг маълумотларига кўра, дори моддалар қабул қилган кишиларнинг 10-20 фоизда унинг асоратлари кузатилади. Бутун дунё Соғлиқни Сақлаш Ташкилотининг манбаларига қараганда, шифохонага қабул қилинган 1000 нафар бемордан 50 нафари дори моддалардан азият чекади. Дори моддалардан келиб чиқадиган асоратларнинг ўсишига ўз-ўзини даволаш, фақат бир хил дори моддаларга ружۇ қўйиш, бир вақтнинг ўзида бир неча дори моддаларни қабул қилиш сабаб бўлади. Масалан, бир вақтнинг ўзида 8 хил дори қабул қилин-

ларда аллергия ринит бир оз ноқулайликлар туғдириши мумкин. Оғир ҳолатларда эса у меҳнат қобилиятини йўқотишга олиб келади. У бош оғриғи, ҳолсизлик (тез чарчаш) ва диққатни жамлашнинг бузилиши билан асоратланади. Мавсумий аллергия ринитининг сабаби ўсимлик чангидир. Унинг пайдо бўлиш сабаблари ва тезлиги шу жойнинг географик ҳамда иқлим шароитига боғлиқ. Қатор мамлакатларда ҳар куни ҳаводаги чангнинг микдори ва таркиби кўрсатилган қисқача расмий маълумотлар варақаси чиқарилади. Шифокор аллергологлар аллергия ўсимликларнинг гуллаш ойлик календарига эга бўлишлари керак. Шу мақсадда турли географик иқлим доираларида ҳар хил ўсимликларнинг гуллаш мuddатларини кўрсатадиган чанг тўқинлари аниқланади. Бу шифокорларга ўз вақтида касалликнинг олдини олиш чора-тадбирларини ўтказишга, беморларни эса бу даврда мамлакатнинг бошқа ҳудудларига кўчиб ўтишига имкон беради.

Аллергиядан халос бўлиш, уни организмдан қувиш ҳар бир инсоннинг ўз қўлида. Бундай беморларга ёзда боғларга, далаларга бориш, уйда гуллар ўстириш, ҳайвонлар асраш, доривор ўсимликлар билан даволаниш таъкиқланади. Ўсимлик чанги билан кесилувчи аллергия реакциялар бера олиши мумкин бўлган (арпа, буғдой, асал) маҳсулотларни истеъмолдан чиқариб ташлаш зарур. Касалликнинг хуруж даврида албатта парҳезга жиддий риоя қилиш, кучли аллергиялик хусусиятига эга бўлган маҳсулотларни истеъмол қилмаслик керак. Хона деразаларини зич ёпиш, ҳаво намлагичлардан, ниқоблардан фойдаланиш, хона жиҳозларини намланган латта билан тез-тез артиб туриш мақсадга мувофиқ бўлади.

«Оила ва жамият» муҳбири
Нигора РАХМОНОВА суҳбатлашди.

АЛЛЕРГИЯДАН ХАЛОС БЎЛИШ МУМКИНМИ?

— Озод Ахмедович, бугунги кунда аллергиядан азоб чекаётган одамлар сони кўпайиб кетди. Кимдир бу касалликка жиддий эътибор берса, кимдир ўткинчи ҳолат деб қарайди. Унинг келиб чиқиш сабаблари хусусида батафсил гапириб берсангиз.

— Аллергия юнотча «аллос» — «бегона» ва «эрга» — «таъсир» сўзларидан келиб чиққан бўлиб, организмнинг бегона, ёт моддаларга ўзгача таъсир қилиш қобилиятини англатади. Аллергия касаллик бошланган пайтда беморнинг боши оғриғи, аксирати, йўталиди, кўнгил айниди, бурун, томоқ, кўз қичишади. Агар кимки бу ҳолатни ўтиб кетади деб ўйласа адашади. Чунки бу касаллик охир оқибат астмага олиб келади. Мутахассис сифатида шу нарсани таъкидлаб ўтаманки, аллергия хасталикка йўлиққан беморлар ҳеч қачон ўз билганича даволанмасдан албатта шифокор аллергологка мурожаат этиб, у билан бамаслаҳат даво муолажаларини ўтказсалар мақсадга мувофиқ бўлади, деб ўйлайман.

Энди аллергия қандай келиб чиқади,

ҳисобланади.

— Кўпинча оналаримизнинг фарзандимга қандай овқат беришни билмайман, нима еса аллергия бошланади, кўрқиб қолдим деган хавотирларини эшитамиз. Болалар ўртасида содир бўладиган озик-овқат аллергиясининг юзага келиши сабабларини нималарда деб биласиз?

— Унинг ёш болалар орасида кенг тарқалиши сабабларидан бири — сунъий овқатлар билан боқиш ҳамда овқатни меъёридан ортиқ бериб юбориш ҳисобланади. Ва яна энг асосий сабаби, қақа-лоқларни оналар кўкрак сути билан эмас, сунъий овқатлар билан катта қилиши ҳам болаларда ушбу касалликни тез ривожланишига сабаб бўлади. Бундан ташқари оксилли овқатларни ҳаддан зиёд истеъмол қилиш, озик-овқат ишлаб чиқаришда консервантлар ва бўёқларидан кўп фойдаланиш, гижжалар ҳам таъсир кўрсатади. Шафтоли, цитрус мевалар, қаҳва, какао, асал, қулупнай, малина, тухум, балиқ, ёнғоқлар кучли аллергиялик хусусиятига эга бўлган озик-овқат

ганда 10 фоиз беморларда асоратлар кузатиладиган бўлса, 16 хил дори моддаларни қабул қилинганда эса бу рақам 40 фоизни ташкил қилади. Республикаимизда катта ёшдагилар орасида дори моддалар туфайли келиб чиққан аллергия ўртача 1000 нафар аҳолидан 2 тасига тўғри келади. Дори моддаларнинг ноҳужа таъсирлари шифохонада даволанаётган беморларнинг 8 фоизда, амбулатория шароитида даволанаётганларнинг эса 1,5 фоизда қайд этилган.

— **Баъзи одамлар мавсумий аллергия ринитдан йил бўйи азобланиб юришади. Ушбу касалликдан халос бўлиш учун аллерголог шифокорлар қандай чора-тадбирларни қўллашпти?**

— Унинг асосий белгилари бурун бўшлиғининг қичишиши ва таъсирланиши, аксиратиш ва бурундан назла келиши, кўпинча бурун битиши билан кузатилади. Аллергия ринит томоқ, кўзлар ва кўз шиллиқ пардасининг қичишиши, ёш оқиши ва кўз атрофида шиш пайдо бўлиши билан ҳам кузатилади. Айрим ҳолат-

КАРАМ — ДАРДЛАРГА МАЛҲАМ ✓ ТАБИАТ — ДОРИХОНА

Карам қадим-қадимдан табобатда кенг қўлланган. Хусусан, юнонлар, римликлар карам билан уйқусизликни, тутқаноқ касаллигини даволаганлар. Буюк саркарда Искандар Зулқарнайн лашкарларига куч-қувват бахш этиш мақсадида жангга кириш олдида уларга карам ёки карамли таомлар истеъмол қилдиргани ҳам беҳиз эмас. Карам иштаҳани очади. Унинг шарбати беморни тез оёққа турғазди. Карам таркибида қанд моддаси, оксил, минерал тузлар, турли ферментлар, олтингургурт ва фосфор тузлари, С, А, В1, В2, В5, РК сингари дармондорилар бор. Шу боис карам кўп дардга даво. Жумладан, жигар касаллигига чалинганда, карам солиб тайёрланган таомларнинг фойдаси каттадир. Шу боис қўйида карам билан боғлиқ айрим маслаҳатларни эътиборингизга ҳавола этамиз.

Агар карамни чайнаб, суви сўрилса, бўғилган овоз очилади. Организмдаги ёғлар алмашинуви жараёнига ҳам таъсир этади. Бу эса ўз навбатида танадан ортиқча холестеринни чиқа-

риб юборади-да, парижонхотирлиқнинг олдини олади. Карамда пешобни ҳайдаш хусусияти ҳам бор.

Шунингдек, табобатда карамнинг шираси ҳам кенг қўлла-

нилади. Бунда карам оддий шира ажратгичдан ёки киймалагичдан ўтказилиб, шираси докада сузилади. Ширани бир кунлик микдорда тайёрлаш тавсия этилади. Чунки у узоқ вақт сақланганда ўзида ноҳужа хид пайдо қилади. Янги ширани салқин жойда сақлаган маъқул. Меъда касалликларига чалинган кишиларга ана шу суяқликдан ҳар куни уч-ўрт пиёла (овқатдан олдин) ичиш тавсия этилади. Даво мuddати бир ой, зарурат бўлса, яна ҳам узайтириш мумкин.

Янги карам шираси ҳар доим ҳам топилавермаслиги мумкин. Олимлар бунинг ҳам чорасини қилганлар. Улар қуритилган карам таркибида барча фойдали моддалар сақланиб қолишини аниқлашди. Карам шираси ўрнига талқонидан ҳам фойдаланиш мумкин.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ,
доришунос.

Миннатдорчилик

КЎРМАГАНДАЙ БЎЛИБ КЕТДИМ

Оғриқдан азоб чекганимда албатта дўхтирлар хизматида муҳтож бўларкансан. Бундай вақтда қўли енгил, ширинсўз ва билимдон мутахассисларгина беморни дарддан халос этиши мумкин. Бир кун бирданига аъзойи баданим қакшаб, бошим оғриб бошлади. Мени икки ой мобайнида Қамаш тўман касалхонасида касбининг фидойилари Р. Исмоилов, Н. Холтурраев, А. Бекмуродов, Ч. Нуртаев, Э. Эшқобиловлар даволашди. Уларнинг маслаҳати ва тиббий ёрдами туфайли соғлигим тикланди, дард кўрмагандай бўлиб кетдим. Севимли газетам орқали кўнчак, тажрибали шифокорларга ўз ташаккуримни билдирмаман.

Қарши НАЗАРОВ,
Қашқадарё вилояти,
Қамаш тумани,
Чангак қишлоғи.

Тан олиш керак, кейинги ўн йилликда оиланинг ахлоқий тамойилларига нисбатан муносабатлар сезиларли даражада ўзгарди. Тўғри, бир замоналар турмушдан ажралиш ёки қайта оила қуриш каби воқеалар сал галатирок, яъни уятли ҳол ҳисобланган. Шу боис оилалар қандай бўлмасин асосан аёлни ақл бовар қилмас даражадаги чидам ва матонати туфайли сақлаб қолинаверган. Албатта, айрим сабаблар, шу жумладан, қутилмаган фалокатлар ёки оғир хасталик туфайли эр ёки хотиндан бирининг вафот этиши бундан мустасно. Лекин икки жинсдан бирининг ўрни оилада қай даражада муҳимлиги уларнинг янги рўзгорга қўниқлиши, сингил кетиши билан бевоқифа бўлиб қолган. Яъни, ўғай деган иборанинг қай тарзда талқин этилиши икки тарафга боғлиқ бўлган.

Хўш, бугунги кунга келиб аширмайлик, оталик масъулиятини чуқур ҳис қилмаслик оқибатида ажралишлар учраб турибди. Қолаверса, аёллар ҳам бу масалада ортда қолаётгани йўқ. Бироқ эркакларга қийин, аёллар нисбатан кам ҳолатлардагина қайта турмуш қуришга қарор қилганлар. Айниқса, иккинчи никоҳга ўтишда ҳар доим аёлни болалари сони нечалиги ҳам ўз таъсирига эга бўлиб келган. Ахир, оилада эр-хотин ажрашганда кўп ҳолларда болалар она ихтиёрида қолдирилади. Шу сабабли оилага ўғай отадиган келиши уйда ўғай она пайдо бўлишига нисбатан кўпроқ эканлиги бундай вазиятларнинг ўзиданоқ маълум бўлиб турибди. Гўёки, «ўғай она» ибораси Зумрад ва Қўмнат даврларидан буюн йўқ бўлиб кетгандек...

Тўғри, эркак кишининг кимгадир ўғай ота бўлишини ихтиёрий тарзда қабул этишини тасаввур этиш қийин. Аммо гап шундаки, бола — ўша эркак кўнгил қўйган аёлни ажралмас бир қисми-да! Бироқ шунга қарамай кўпчилик эркаклар севган аёли учун бўлғуси ўғай фарзандлари билан ўрталаридаги муносабат барқарорлашгунча қадар ҳам шартта никоҳдан ўтиб қўйишди. «Мен кўча одами бўлсам, қолаверса, биргина болакай билан юзаси бир муносабатни шакллантира олиш қийин иш бўлмас», — деб ўйлашди кўпчига улар. Шу сабабдан ҳам социологлар олиб борган сўровларга кўра, бундай вазиятдаги эркакларнинг ҳар иккитадан биттаси ўзига ишонгани учун ҳам кейинги турмушдаги учинчи бир одам — бола билан тил топишиб кетишни энг муҳим муаммолардан бири деб ҳисоблаб ўтирмайди. Аммо эркак билими, билимайми, барибир ўғай фарзанди томонидан ўзининг ижобий қабул қилинишини истайди. Аммо, афсуски, аҳвол у ўйлаганидек

бўлиб чиқавермайди. Қолаверса, уни бола эмас, унинг онаси таллаб теккан экан, у нега ҳам «янги дада»га нисбатан меҳру муҳаббат билан жавоб қилиши керак? Шунга қарамай ҳар қандай эркак ҳам даставвал болага илиқ, самимий муносабатда бўлади: унга совға-саломлар кўтариб келади, саволларининг бирор-

лаларда мавжуд ижобий ҳусу-сиятлар тўлиқ оилага эга болаларда кам учраган. Бироқ бунда кўп нарса ёлғиз онага, унинг сай-ҳаракатларига боғлиқ бўлиб, илгари салбий жихатни ифодалайдиган «отасиз» ибораси энди ўз кучини йўқотгандек ҳам бўлиб туюлиши мумкин. Буни қарангки,

✓ **КЎЗГУ**

Ахир, она унга илгаригидан кўра икки қарра эътиборлироқ ва меҳрибон бўлиб қолган, ҳам ота, ҳам она ўрнини босиб келишга ҳаракат қилган эди. Шу боис ҳам она ва бола ўртасидаги эндигина шаклланган бундай кичик оламга учинчи бир бегона одамнинг кириб келиши ёқимли ҳол эмас, албатта. Ўша оламда бола ўзини жуда қулай ҳис қилиб яшаётган эди-да.

Энди эса ўғай оталарга бир неча масала ҳақ.

Аёл ҳамиша боласини ўзининг ажралмас бўлаги деб ҳисоблайди. Агар сиз аёлингизга муҳаббатингиз, унинг боласига нисбатан бунинг тескараси ёки бепарволигингизни кўрсатсангиз, бундай турмуш узоққа бормайди. Бу ерда гап асло ўзини бошқача кўрсатиш ҳақида бо-раётгани йўқ. Қолаверса, ҳар қандай фаросатли аёл сизнинг унинг ўзига ва боласига бўладиган муносабатингизни тушуниши аниқ.

Боланинг сиздан ҳадиксираб туриши ёки очикдан-очиқ ёвланганини юракка яқин олманг. Агар сизнинг ўрнингизда бошқа эркак бўлган тақдирда ҳам бола уни худди шундай қабул қилган бўларди. Яъни, болакайга унга айнан сиз ота бўлганингиз туфайли унинг омади келганини уқтиришга ҳаракат қилинган.

Шунингдек, болакай дарҳол сизни «дада» деб қақира бошлашини ҳам талаб қилманг. Бундай қилиш учун у жуда кучли ички тўсиқларни енгиб ўтишга тўғри келади. Шунингдек, қаттиққўл бўлишдан ҳам чўчиманг. Охи-роқибат сиз бу оиланинг ҳақиқий аъзоси ҳисоблана бошлаган экан-сиз, демек, бу уйдаги эркаклик ва-зифасини тўлалигича ўз зиммангизга олишингиз керак. Бола ҳеч қачон уни тартиб-интизомга қақиршига уринмайдиган одамни ҳурмат қилмайди.

Отанинг (ҳақиқийми, ўғайми — фарқи йўқ) фарзанди учун қилиши мумкин бўлган энг яхши амали — унинг онасига нисбатан меҳрли бўлишдир. Агар сизнинг онасига бўлган муносабатингиз самимий ва тоза бўлса, боладаги ҳар қандай кўринишдаги рашк тўғёнлари ўз-ўзидан барҳам топади.

Сиз боланинг қалбига айнан шу — унинг учун севишли бўлган инсонга нисбатан меҳрингиз орқали йўл топишингиз мумкин. Ахир, қадимда ҳам айтишган-ку, «туққандан боққан яқин» деб. Ҳамма гап қақат меҳр ва тоқатга боғлиқ.

Феруза МИРЖАВХАРОВА

ЎҒАЙ ОТА у чин маънода оталик қила оладими?

тасини ҳам жавобсиз қолдирмасликка ҳаракат қилди ва ҳоказо... Аммо барибери боланинг кўнгли эримайди, нимадандир ўқсигандек бўлиб юраверади. Оиласида онаси ва «янги дада» билан содир бўладиган арзимас тортишув ёки баҳс ҳам унинг қалбини қаттиқ жароҳатлайди. Ўзини бутунлай кераксиз ва ортиқчадек ҳис этиб, уни эътибордан четда қолиб кетишга мажбур қилган «ўғай ота»сига нисбатан нафрати ошиб боради.

Ахир, ўғайиб бораётган йигит ўзини ота-онаси қандай қабул қилаётганига қараб шаклланади, уларнинг ўзаро муносабатларидаги арзимас ўзгаришлар ҳам уни ларзага солади. Чунки бола катталарнинг ўзаро муомаласини ўзига сингдириб бориш орқали ўз «мен»ини шакллантиради-да! Унинг учун иккита қарор мавжуд: ё «мен яхшиман ва улар учун керакман» ё «мен ёмонман, ҳеч кимга керагим ҳам йўқ, бу ерда энди ортиқчаман». Бу икки қарорнинг қай бири тўғри чиқишига қараб, боланинг феъли, ўз-ўзини баҳолаши, ўзига бўлган ишонч даражаси шакллана боради. Лекин ҳеч қайси бола «ортиқча», «даҳмаза» эканлигини англаб қолишдан сугурталанмаган. Ҳатто туғилганлар ҳам кўпинча ўғайдан баттар муносабатда бўлиши бор гап.

Бундан бир неча йил илгари социологлар томонидан оила таркиби бола руҳиятига қай тарзда таъсир этиши мумкинлигига доир ўқувчилар ўртасида тадқиқот ўтказилган эди. Таассуфки, тўлақонли оилалар ҳам отасиз оилалардан унчалик ижобий тарзда фарқланмас экан. Аксинча, ёлғиз она тарбия қилаётган бо-

айнан ўша тадқиқот ва кузатувлар чоғида ўғай ота қўлида тарбияланаётган болаларда ҳам қатор ўзгаришлар қайд этилган. Гарчи оила тўлиқ — ҳам ота, ҳам онага эга, ҳам ижтимоий ҳимояланганга қарамай, бундай оилалардаги болалар эрта ёшдан чекиш, алкогольли ичимликлардан татий бошлаши, ҳуқуқбузарлик ҳолатларини содир этиши билан ажралиб турган. Ажабланарлиси шундаки, бу болаларнинг ҳаммасида ҳам «жиноятга мойиллик» жиҳатлари бўлмаган. Тўғрироғи, боланинг ўзини бу тарзда тутиши унинг руҳиятидаги ўзгариш шарт-шароити тўғридан-тўғри қабул қилинишининг оғирлигидан болаларча усулда қўтилишга уринишдан иборат бўлади.

Турмуш ўртоғим билан инсти-тутда ўқиб юрган кезларимизда танишгандик. Ўқини ботириш ара-фасида тўйимизни ҳам ўтказдик. Азамат ақанинг атиги икки опаси бўлиб, улар шаҳардан узоқроққа турмушга чиқиб кетишган экан. Хуллас, мен кенг уйнинг келинча-ғи эдим. Куёвим кўнглимга қараб иш тутарди, қайнонам ҳам мени еру кўкка ишонмасди. Мен бахтли келинча айлангандим. Орадан кўп ўтмай қайнонам бетоб бўлиб

лар менинг жонимга тега бошлади. Эрим уйдали-ғида қайнонамнинг атро-фида парвона бўлсам ҳам, улар ишга кетганларида умуман олди-ларига кирмасликка ҳаракат қилар-дим. Мени: «Малоҳат, қизим, қаер-дасиз, бир қараб юборинг, ўзим ўргилай қизим...» дея ичкаридан зорланиб қақирганликларини эши-тиб ҳам эшитмаганга олардим. Са-баби анчадан буюн қайнонам ётган хонадан ноҳус хид анқиб турар-

✓ **ТУРМУШ ЧОРРАҲАЛАРИДА**

дамларда қайнонамнинг бошига тушган савдолар бугун ўзимнинг чекимга тушиб турибди. Қайтар дунё, деб бежиз айтишмаган экан. Ҳозирда йиллар ўтиб ўзим ҳам бе-вадарда мубтало бўлиб, бир жойда ётибман. Эшикдан бир ма-ротаба бўлса ҳам кириб келишим-ни кўзлари тўрт бўлиб кутган қай-нонам кўз олдимда гавдаланавера-

ди. Менинг ҳам келиним бугун ҳолимдан хабар олмайди. Қайно-намга нечоғлиқ қийин бўлганлиги-ни бугун, бошимга шундай савдо-лар тушгандагина англаб турибман. Қани энди, ҳаётни бошқадан қай-таришнинг имкони бўлганда эди, қайнонамнинг атрофида парвона бўлган бўлардим, афсуски, бунинг ҳеч қандай илоҳи йўқ. Хонадонин-ғида қариялар бўлса имкон қадар уларнинг дуосини олишга ҳаракат қилинг экан, чунки, ҳар бир кун ғанимат. Уларнинг дуоси эса бу дунёда ҳеч нарсага алмашилмай-ди. Агар мен озгина бўлсам ҳам қай-нонамга меҳримни берганимда, бу-гун бу ахволга тушмас эдим.

Салоҳиддин СИРОҲИДДИНОВ
оққа кўчирди.

ДУО ОЛМАЙ, ДУНЁ ТОПМАЙСИЗ

қолди. Қайнонамни шифохонага ётқиздик. Лекин дўхтирларнинг қилган муолажалари у кишига қор қилмас, кундан-кунга оғирлашиб боради. Шифокорлар уйга олиб кетишимизни маслаҳат беришди. Қайнонамни уйга олиб келдик. У киши турулмагани учун кечалари ҳам ёнида ётишимга тўғри келарди. Мен эса кундан-кунга суйган инсон билан эмас, инқилаб ётган бемор ёнида ётаётганлигимдан жаҳлим чикарди. Кўп ўтмай фар-зандимиз дунёга келди. Тугруқхо-надалигимда қайноналарим навбат билан қараб туришди-ю, у ердан чиқишим билан турли бохоналар-ни қилиб, уйларига жўнаб кетиш-ди. Мен чақалоғим ва тўшакка миҳланиб қолган қайнонам билан қолиб кетдим. Бора-бора бу иш-

ди. Кечкурунлари Азамат акам иш-дан келиб қайнонамдан ҳол-ахвол сўраганларида, «ҳаммаси жойида, келиним умридан барака топсин, жуда яхши қараяпти» деб жавоб бе-рарди. Балким, ўғли йўқлигида бундан ҳам баттар кунга тушмас-лик учун шундай қилган бўлсалар керак. Ўшадан мен бемор инсон-нинг менга рўбарў қилинганлиги Аллоҳнинг синови эканлигини бил-маганман. Қайнонам оламдан ўтди: у пайтларда дориларини бериб, вақтида овқатлантирмай, қайно-намнинг ўлимни яқинлаштирган-имни ўйлаб ҳам кўрмагандим. Энди эса ўша ҳаракатларим билан қайнонамнинг ҳаётдан эртароқ ке-тишига сабабчи бўлганлигимни ту-шуниб турибман. Лекин ҳеч, энди пушаймон бўлишдан наф йўқ. Ўша

✓ **МУНОСАБАТ**

ОТ ОТДАН ҚОЛСА...

Энг бегараз дўст эр-хотиндир, 20-сон

Ҳақиқатан ҳам машҳур ёзувчимиз Абдулла Қаҳҳор ва у кишининг рафиқаси Кибрий Қаҳҳорованинг умр йўли, оилавий ҳаётлари ҳаммамизга ибрат бўлгулик. Мана шу мақолани ўқигач, менинг кўнглимдан педагог сифатида «ҳозирги ёшлар оила қуришга тайёرمи?» — деган мулоҳаза ўтди.

Нима учун ёшларга оилада, мактаб, коллеж, олий ўқув юртларида оилавий муносабат, келинлик одоби, рўзгор қийинчиликлари, қайнона, қайнота ва турмуш ўртоғига қандай муомала қилиш йўллари ўргатилмай-ди? Ва қолаверса, ўғил уйлантирмоқчи бўлган оилада-гиларга қайнота, қайноналик масъулияти ҳақида маҳал-ла фаоллари тушунтириш ишлари олиб бормайди. Ахир, улар ўз бағирларига умуман бошқа оилада, бошқа му-хитда камол топган қизни келин қилиб олишди-ку. Бозор иқтисоди қийинчиликларидан ноллиймиз, лекин фарзандимизга 10-15 йилга етадиган сеп қилиб бера-миз. Биздаги энг ёмон ҳусусият «от-отдан ортда қолса кулогини кес!» одатимиздир. Бунинг оқибатида ёш ке-лин-куёв қийинчилик кўрмагани учун ҳаётининг майда-гина ташвишларига ҳам чидолмаяпти. Тўқлиққа шўхлик қилишяпти. Ким ўзар мусобақаси авж олаяпти. Оқибат-да, янги-янги урф-одатлар пайдо бўлаяпти. Қайнота куёвга «Нексия», «Ласетти» олиб бераяпти. Қудалар бир-бирига фалон пулга совға бераяпти.

Буларнинг барчаси ёш авлод тарбиясига салбий таъ-сир кўрсатмай қолмайди. Шундай экан, ёшларимиз умр мазмуни моддий бойлик эмас, маънавий бойлик билан ўлчанишини ёшлигидан онгу шуурига сингдирайлик.

Нурмухаммад ХАЙДАРОВ,
Фарғона вилояти.

(Давоми. Бошланиши ўтган сонларда)

— Оббо, айтдим-ку совга деб! Тушунсангиз-чи! — деди Салима хит бўлиб.

— Энди тушундим, раҳмат, олажон, раҳмат! — қиз совгаларни шошиб халтасига тики-ю, ташкарига ошикди.

— Шошманг, — Салима қўли билан энгил ишора қилиб, қизни тўхтатди. Боёқиш турган жойида тахта бўлиб қотиб қолди. Ранги бўзарди, қошлари пирпираб уча бошлади: чамаси, бу саховатли чевар бирдан айниб қолди, ҳазиллашувдим дея совгаларни қайтариб олади, деб гумон қилди.

— Сиз... яхши кўриб турмушга чиқ-яписизми?

— Албатта! — қизнинг рангига қон югурди, хайрият дея кўзларини бир очиб олди. Шу тобда ўйлаб-ўйламай айтган гапни энди мулоҳаза қилаётгандек, иккилана-иккилана яна қўшиб қўйди. — Ўзини... икки марта кўрдим, холос. Ойим...

— Майли, синглим, ишқилиб... бахтли бўлинг.

Қиз қайта-қайта раҳмат айтиб, чиқиб кетди. Салима елкасидан тоғ қўлагандек энгил тортди. Баланс тошойна остидаги курсичага оғир чўкди. Бутун вужуди — руҳида кун бўйи тик туриб ишлагандек оғир чарчок туйди.

Салима самолётда жўнашга кўнмади. Эри поездда «тақа-туқ, тақа-туқ» қилиб боргунча юрагинг сиқилиб кетади. Самолёт яхши, кўз очиб юмгунча етасан-қўясан, — деса ҳам унамади. Эри ўзи обориб кўймоқчи бўлудди, бунга ҳам рози бўлмади.

Эри вокзалга элтиб қўйди. Поезд жўнашига яқин қолган, кузатиш йўлкасида йўловчилар гавжум эди. Салим мўжазгина жомадонни, Салима энгил тўр халтани кўтариб, вагонга чиқишди. Купеда иккита йўловчи дераза тагида юзма-юз ўтириб, ташқарини томоша қилишган экан. Салом-алиқдан сўнг юклари пастга жойлаб, ҳамроҳлар ёнига ўтиришди. Эрига қўшилиб Салима ҳам шерикларига зимдан қаради: сафарда, айниқса, узоқ йўлда яхши ҳамроҳ йўлдошинг бўлса — омадинг. Мана бу йигирма беш ёшлардаги, қирғий бўрун, соқол ортиқча қиртишгангидан ияклар кизариб кетган йигит дарров кийимларини алмаштириб, спортчиларга ўхшаб қолди. Салим йўлда кўп юргангидан одамларнинг башарасига қараб туриб, касб-корини, феъл-атворини тахминан айта олар, аксарият янглишмас эди. Аммо бу йигитнинг кимлигини даб-дурустдан илғай олмади. Ҳар қалай, кўринишдан анча олғирга ўхшайди, хотинини четга тортди, огоҳлантириб қўйиш керак! Асли ўзи нотўғри иш қилди, самолётга ёки умумий вагонга кўндирса, хотиржам бўларди. Ана бу тепақал, қора киши қўйнаҳой ишчи ёки чўпон бўлса керак. Бунақа ҳамроҳ билан қаерга борса ҳам бўлади. Тўртинчи ҳамроҳнинг ўрни ҳозирча бўш эди.

Поезднинг жўнаши эълон қилинди. Салим ўрнидан турди-ю, дилгир-мубҳам бир алфозда хотинига қараб қолди. Шу маҳал қўнага қаттагина тугун кўтарган кампир халослаб кириб келди. Ҳамма жой-жойини эгаллади. Кампирни кўришган заҳоти эр-хотин ялт этиб бир-бирига қарашди: хайрият!..

Салима эрининг орқасидан вагон эшигича келди.

Иккови ҳам бир-бирига мўлтираб термулишди. Чамаси, улар айрилиқ даҳшатини фақат шу лаҳзагина илғаб қолишди-ю, энди бўғи нима бўлади дея баб-баробар ваҳимага тушибди. Иккови ҳам дилидагини тилига чиқаравермайдиган, ҳис-туйғуларни сўзда эмас, ҳаёт тарзида намоён бўладиган одамлар тоифасидан бўлгани учунми, ўзларидан кўра кўпроқ кўзлари тиллашиб, диллашаётган бу

кўзларда, жонсарақ нигоҳларда орзу-умид, шубҳа-ҳадик, афсус-надомат, меҳру соғинч — ҳамма-ҳаммаси омухта эди.

Салиманинг миждалариға беҳтиёр ёш қалқиб чиқди. Охири ўзини тўтиб туролмади: энгашиб, эрининг кўксига юзларини яширганча йиғлаб юборди.

Салим хотинининг елкаларини силаб, овуларкан, ўзининг ҳам ўпкаси тўлиб, овози қалтираб чиқди:

— Борса келмаска кетаётганинг йўқ-ку! Хурсандчилик билан бориб келгин.

Салим вагон эшигидаги тикилинчда сиқилиб-сурилиб, зўрга пастга тушиб олди ва «хайр» дея турган жойида қўлини ҳаволатди. Хотинига нақадар ўрганиб-боқланиб қолганини мана энди юрак-юракдан туйди.

— Оилавий ҳаётингиз худди ҳинд киноларига ўхшар экан, — деди Руқия.

Шодмон ОТАБЕК

машинаси ҳам икки-уч кундан буён кўринмайди.

Аёллар худди олдидан маслаҳатлашилгандек, дарвозадан чиқиб, бекатга келдилар. Шу ердан ҳар ярим соатда шахарга автобус қатнайди. Бекатнинг шундоқ биқинида қўболо бозорча бор.

Улар бозорчиларга яқин келишди. Ёнма-ён туриб нон сотаётган қизларнинг бири ўн тўрт, ўн беш, иккинчиси ундан каттароқ чамаси мактабни битирган эди. Руқия энгашиб, саватнинг бир четини очиб кўрди.

— Келинг, меники иссиқ.

— Меники ҳам иссиқ! Мана кўринг! Қизалоқлар дастурхонни очиб, нонни қўлларига олдилар. Улар харидорларни кўлдан чиқаргиси келмас, ҳар бири тезроқ ўзиникини сотиш пайида эди.

— Ҳа, икковиники ҳам иссиқ экан, — деди Руқия мийғида қўлимсираб ва секин Салиманинг биқинига туртиб қўйди. — Нонни бундан ҳам кичкина қилишнинг иложи бўлмадимиз? Ҳай майли, нархи қанча энди?

— Икки юз сўм.

— Йўғ-э?

— Кўпроқ олсангиз арзонроқ бераман. Келинг!

— Нонинг иссиқ, аммо нархи совуқ экан. Бизга тўғри келмайди, — деди Руқия ва Салимани мева-чева сотаётган болакайлар ёнига бошлади. Нонвой қизлар бир зум ҳафсаласи пир бўлиб, тумтайиб қолишди.

Руқия энди мева-чева сотаётганлар билан савдолаша бошлади.

— Мевани ҳамма яхши кўради, аммо уни етиштириш қийин бўлиб қолди, болам — деди писта сотиб ўтирган кампир.

— Тўғри, аммо одамда озгина инсоф ҳам бўлиши керакда, хола, — деди Руқия ранжиб.

— Санаторий шаҳардан четда, узокдан келган мусофирлар ноилоҳ олаверди, деб ўйлашларда. Аслида, тўкин-сочинлик шу ерда — қишлоқдан бошланиши керак-ку!

— Ўлмасак, ўша кунларни ҳам кўрармиз.

— Кўрсак тезроқ кўрайлик-да, хола. Биз шошиб турибмиз.

Бозорчилар ўзи ҳеч нарса харид қилмас ҳам ҳамманинг бошини қотириб кетган бу ғалати аёлнинг орқасидан ҳайрат билан қараб қолишди.

Улар яна боққа қайтишди. Салима сўраб-сўраб ҳеч нима харид қилишмагани учун бозорчилар олдидан андак хижолат ҳам бўлди. Чўнтагида пули йўқлиги сабабли Руқияга бир нима олайлик дейишдан истиҳола қилди.

Оқшом сайрига чиққанлар энди кўпайган, рақс майдони ҳам анча гавжум эди. Руқия ҳамроҳининг раъйини билгани учун у томонга бошламади. Дарҳақиқат, Салиманинг бунақа замонавий нағмаларга тоқати йўқ, унга ружу қўйганларни тушунолмади. Майдондаги йигит-қизларнинг кийиниши ҳам қизиқ, бир-бирдан деярли фарқ қилмайди. Сочлари елкадан селкиллаб туради. Уларнинг қай бири қиз, қай бири йигит — бир қарашда фарқлаш қийин.

Маҳалла аҳли билан шифохона мижозлари аралаш-қуралаш ўйин-кулги қилишади. Бу ернинг доимий кундашундалари ҳар гал қиз-жувонларни худди бозордаги даллол молларни синчиклаб кўргандек, сурбетилик билан назардан ўтказишади. Янги келган «силлиқ-роқ нарсалар» алоҳида кўз остига олинади. Гоҳ жанжал-тўполон, ур-сур ҳам бўлиб туради.

(Давоми бор)

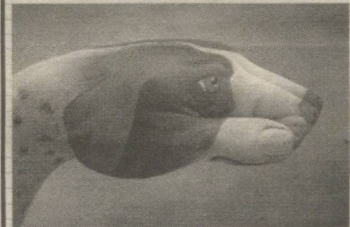
ТЕБРАНМА КОМПЬЮТЕР

(СТОЛИ)ЎРИНДИГИ

Ҳар биримиз ўз иш ўрни-мизнинг имкон қадар шинам ва кулай бўлишни истаймиз. Компьютер учун махсус стол, клавиатура учун ҳара-катланувчи таглик, юмшоқ айланма курси ва бошқа барча жиҳозлар франциялик дизайнер Ронан Массон кашфиётининг олдидан ип эшолмайдиган бўлиб қолади. Қўриб турганингиз — тебранма компьютер ўриндиғи. Дизайнернинг фикрича, бу ўриндиқ одамга ором бериб, унинг фикрлаши ва хотиржамлиги учун яхшигина кўмакчи экан. Тебранганда ясси монитор ҳам бир тебраниб, кўриш қобилиятига зиён етказмайди.

Қўлдаги ЖОНИВОРЛАР

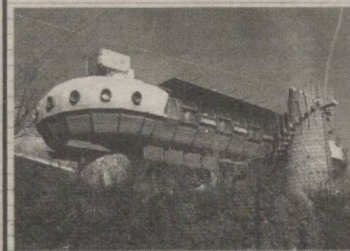
Иқтидорли rassom Гвидо Даниэле Италиянинг Милан шаҳрида яшаб ижод қилади. Унинг қобилияти ноанъанавий суратлар чизиш билан белгиланиб,

кўплаб реклама берувчиларнинг эътиборига тушган. У гаройиб тасвирлар, телевидение ва театр сахнаси учун ёрқин декорациялар яратди. Китоб муқоваларини безатишда унга тенг келадигани йўқ. Аммо унинг машҳур бўлишига ўз қўлларига чизган турли ҳайвон суратлари бўлди. Агар Гвидо бармоқларини ўз ўрнида қимирлатса, бу ҳайвон ва қўшлар худди жонлига ўхшаб кетади.

СУЗУВЧИ УЙ

Дунёда кун сайин қизиқ ва гаройиб ҳодисалар, кашфиётлар рўй бермоқда-ки, эртага яна нималардан ҳайратланиш мумкинлигини тасаввур ҳам қилишмай-миз. Бошқаларни таажжубга солиш учун

одамлар нималарни ўйлаб топишмайди дейсиз. Мана бу гаройиб уй тез-тез сув тошқини бўлиб турадиган Нью-Мексикада жойлашган. Мабоодо, тасодифан қўргонни сув босса ҳам, сиз бу уйда ўзингизни ҳавфсиз ҳис этасиз. Негаки, сув сатҳи ҳаддан зиёд кўтарилганда, уй ўз асосидан ўзilib, бемалол сувда сузиб юриши мумкин.

Наргиза САРИМОВА тайёрлади.

Бекатда бахшлаётган уч-тўрт кишининг гапларини эшитиб туриб, беихтиёр кулоқларингиз динг бўлади: — Э-э, кўйсанг-чи, шу Зокир отани. Фирт-ку! Кўпдан бери фирромлик йўлига ўтиб олган. Юлғич, ундан кўра Раҳмат бобо яхши.

— Ҳали сенга шу Раҳмат бобо яхши бўлиб қолдими? Ўт тушсин ўша Раҳмат бобонгга! Қачон қарама, сасиб ётади. Уни Ахлат бобо десанг тўғри бўлади.

лади, десак мубо-лаға бўлмайди. Албатта, бу ҳолни но-жўяга чиқариш ҳам тўғри эмас. Чунки аслан бундай номлашлар замирида кимдир ўз отаси ё бобосига ҳурматни, иззат-икромни мақсад қилиб қўйган бўлади.

Бироқ муайян сабабларга кўра, ҳурмат ўрнига лаянат орттириш ҳам мумкинлиги ҳақида ҳеч ўйлаб кўрганмизми? Фалон отахоннинг

чоёхонасини отасининг номига қўйса, бошқаси «Менинг отам қолиб кетадими?» деб гўшт дўконининг пештоқига падади бузруквори номини ёпиштиради. Яна бошқа биров эса бобосининг номини хотинларнинг ички кийимлари сотиладиган дўкон манглайига муҳрлайди. Булар эса беихтиёр бир замонлар ажаб ҳангомага сабаб бўлган дарвозадаги «Шўрсой қабристонига

«ОТАЛАР»ДАГИ ХАТОЛАР

— Менга қолса, Бердимурод хожи маъкул!

— Урдимурод хожи десанг-чи. Сендан қандай қилсам ундирса бўлди, юлса бўлди. Бир пиёла чойини ҳам тилла нарҳида ўтказди. Аслида Шокир бобо билан Абдурахмон отадан зўри йўқ.

— Ҳа-а, бу бошқа гап, оғайнилар, қани кетдикми? — дея бошқаларга ҳам бу таклиф ёқиб тушди...

Бу одамларнинг ажабтовур гап-сўзларини эшитиб туриб, аввал хангу манг бўлиб қоласиз. «Зокир» «Раҳмат» отларини тоқ тутмасдан, «бобо», «ота» деб шарофлашлари зўр-у, кейин ерга уришлари галати-я! Бироз кузатиб, эътибор бериб эшитсангиз сўз нима ҳақда кетаётганлигини англайсиз. Хуллас, гап шу атрофдаги чойхоналар-у, кафе, ресторанлар ҳақида экан. Талаффузда қўштирноқлар сезилмайдими-да.

Дарҳақиқат, ҳозирги кунда очик айтaverайлик, ҳар бешта чойхона ё кафенинг иккитаси фалон ота ёки фалон бобонинг номи билан юрити-

номига қўйилган ошхона ё ресторан ҳар жиҳатдан яхши бўлса-ку, нур устига нур. Агар ёмон бўлса-чи? У ҳолда ўша ота ҳар сўкиши эшитганда, тирик бўлса, ўрнида, ўтган бўлса, гўрида тик турмайдими?

Ўзи бизнинг феълимиз қизик. Битамиз бир нарсани бошласак бўлди, қолганларимиз «мен сендан камми?» деб отимизга қамчи босамиз. Кимдир

хуш келибсиз» деган ёзувни эсингизга солади. Нима бўлганда ҳам биз номлайверамиз. Ишқилиб, «ном қўйиш пойгаси»дан қолиб кетмасак бўлди. Мабоодо, отамиз ё бобомизнинг исмини кихонага ёпиштирсак ҳам марра бизни-ки. Чунки айтганимиздай: «Мен Эшматдан камми?» Ошириб юбораётган бўлсак, минг бор уэр-ку, агар зарур бўлиб қолса, ароқ дўкони пештоқига ҳам «фалон хожи ота» дўкони деб ёзиб қўйишдан қайтмаймиз.

Отамиз ё бобомизнинг му-борак номи беазаб турган кафе ё ошхона уларга раҳмат олиб келадими ё тўхмат олиб келадими, бу билан ишимиз йўқ. Така бўлсин, сўт берсин.

Шунинг учун ном қўйишда муносиблик ҳақида кўпроқ ўйлашимиз керак экан. «Зокир ота» чойхонаси яхши, «Раҳмат бобо» ундан ҳам яхши, деган гаплар қаёқда-ю, уларнинг номларига номуносиб гаплар қаёқда?!

Эшқобил ШУКУР

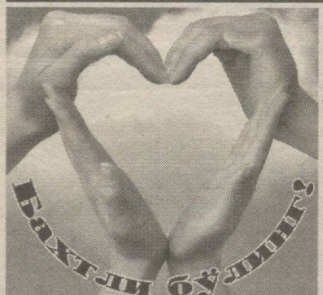
ФАРЗАНД КУТАЯПМИЗ

«Исмим Маҳмуд. Тошкентликман. Касбим механик. Оилам билан бинойидек яшаётгандик. Икки фарзандимни еру кўкка ишонмасдим. Фалокат оёқ остида деганлари бор гап экан. Иш вақтида беҳосдан кўзимга ши-каст етиб, оғир аҳволда касалхонага тушдим. Дўхтирлар ҳамма чораларни кўришди. Афсуски, чап кўзим ногирон бўлиб қолди. Хотиним «сендай ногирон билан яшамайман», деб болаларимни олиб, ота-онасиникига кетиб қолди. Яқинларим аралашди, лекин фойдаси бўлмади. Суд орқали ажралишдик.

Ўша кунлари ҳеч қаерга синамадим. Дарду дунём қоронғу бўлди. Бир куни... яқин дўстим «Оила ва жамият» газетасини қўлимга тутқазиб, тахририятга боришимни маслаҳат берди. Очиги, жуда қийин бўлар экан. Охири мурожаат қилдим. Мана, тахририятнинг ҳолисона кўмаги туфайли 39 ёшимда қайта бахтимни топдим. Раҳмат сизларга! Яқинда фарзандли бўламиз».

ТАХРИРИЯТДАН:

«Бахтли бўлинг» рўкнига хат йўллаётган ёки бевосита мурожаат қилаётган фуқаролар ўзлари билан паспортлари нусхаси ҳамда яшаш жойидан (маҳалла кўмитасидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади.

ДИЛРАБОГА ДИЛ ОЧИНГ

«У билан гаплашсангиз кўнглингиз тозарайди, қалбингизда мудраб ётган туйғулар уйғонади. Биз бир-биримиз-сиз туролмаймиз, ҳар куни уйлари-га бораман, қадрдон опа-сингиллардай дардлашамиз. Менга юрагини очадди, янги ёзган шеърларидан ўқиб беради. Унинг исми Дилрабо. Лекин... қис-матиди бор эканим, болалигидек ногиронлар аравачасига боғланиб қолган. Ота-онаси ҳам кўларидан келгу-нича роса югурди, даволатди. На илож, қолгани Яратганинг измида, бандасининг қўлидан нима ҳам келарди? Бироқ, ҳа энди тақдирда шундай бит-тик бор экан, нима қилайлик, дея бу кўнгли дарё инсонни ўз ҳолига ташлаб қўйиш ҳам яхши эмаслигини англаб, сизларга хат ёзишга жазм этдим.

Дилрабо билан бир гаплашган киши унинг дунё, муҳаббат, ҳаёт ҳақидаги ҳар қандай соғпа-соғ одам-

БИР УЙНИНГ БЕКАСИ БЎЛСАМ...

«39 ёшдаман. Асли навоийликман. «Биринчи бахтим»дан тинмадим. Фарзандим йўқ. Билмадим, пешо-намда бор экан-да. Энди ортга йўл йўқ, хотирага айланган ўтган кунлардан сабоқ чиқариш мумкин, холос. Ўзимни ҳадеб мактаб ўтирмайин. Маълумотим ўрта, давлат қорхонасида ишлайман. Қўлимдан бир ўзбек аёли неларга қодир бўлса, ҳаммаси келади. Муҳими, бир яхши инсонга умр йўлдош, файзли хонадонга бека бўла олишимга ишонаман.

ГУЛМИРА».

ТАХРИРИЯТДАН:

«Бахтли бўлинг» рўкнига хат йўллаётган ёки бевосита мурожаат қилаётган фуқаролар ўзлари билан паспортлари нусхаси ҳамда яшаш жойидан (маҳалла кўмитасидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, ажрашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади.

ОАЖ «AGRO INVEST SUG'URTA»

қуйидаги сугурта турларини тақдим қилади:

- Бахтсиз ҳодисалардан эҳтиёт шарт сугурта қилиш;
- гаровга қўйилган мол-мулкларни комплекс сугурта қилиш;
- транспорт воситаларини сугурта қилиш;
- ипотека кредитларини комплекс сугурта қилиш;
- йўлдаги мол-мулкларни (юкларни) сугурта қилиш;
- кредитларни сугурта қилиш;
- тадбиркорлик таваккалчиликларини сугурта қилиш;
- лизингга олинган қишлоқ хўжалик техникаларини сугурта қилиш;
- қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштирувчиларнинг бўғус ё бошқил дон экинларидан (бугдой, арпа, сулғи, жаводр) кам ҳосил олиши натижасида кўрадиган молиявий зарарларни сугурта қилиш;
- қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштирувчиларнинг пахта экиндан кам ҳосил олиши натижасида кўрадиган молиявий зарарларни сугурта қилиш.

ОАЖ «AGRO INVEST SUG'URTA» — бизнесда энг ишончли ҳамкор!

ТЕЛЕФОНЛАРИМИЗ: 273-74-86 (факс), 273-74-69, 273-74-59

«БИРИНЧИ АВТОКОРХОНА»

Очик акциядорлик жамияти «Д» тоифали ҳайдовчиларни, шунингдек, чиптачиларни

ИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ!

Жамият маъмурияти томонидан ҳайдовчиларга белгиланган ойлик маош миқдори — 300.000 сўмдан 350.000 сўмгача.

Чипта сотувчилар учун эса 100.000 сўмдан 150.000 гача.

Иш куни кунора этиб белгиланган. Уйларига элтиб қўйиш учун навбатчи автобус бириктирилади.

Ишга қабул қилинаётганлар Тошкент шаҳрида рўйхатдан ўтказилган (вақтинчалик прописка ҳам инобатга олинади) бўлиши шарт.

Мурожаат учун телефонлар: 290-90-20, 290-28-91

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Ҳамза тумани, Зебо Шамсиддинова кўчаси, 3-уй.

(Муължал: Ҳамза тумани газ тармақлари идораси ёнида)

КЕЙИНГИ СОҢЛАРДА:

18 та «Дамас»ни сочлари билан тортишга тайёргарлик кўраётган наманганлик Тоҳиржон Собиров оиласи ҳақида сўз

«500 сўм берсангиз... беморни кўриб чиқасиз! Бўлмаса, қайтиб кетаверинг» деган қоровулни кўрганмисиз?

Муассислар: Ўзбекистон хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Бош муҳаррир: Норқобил ЖАЛИЛОВ

Қабулхона: (тел. ва факс) 233-28-20

Мухбирлар: 233-04-35, 234-25-46

Web-site: oilavajamiat.uz

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент — 700000 Амир Турон кўчаси, 1-тор кўча, 2-уй Мўлжал: «Оло» бозори ёнида

ОБУНА ИНДЕКСИ — 176

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07да рўйхатга олинган. Буюртма Г — 532. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ. Адади — 11812. Навбатчи — Тамара ХУММАМАТОВА. Саҳифаловчилар — Илхом ЖУМАНОВ, Шерзод БАРОКОВ. Мусаввиҳлар — Саидгани САЙДАЛИМОВ, Камола АҲМЕДОВА.

ISSN 2010-7609

2 3 4 5 6 7 8

Фойдаланилмаган қўлёмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди.
«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти — 15:00. Босишга топширилди — 16:00.
E-mail: oilavajamiat@mail.ru oilavajamiat@rambler.ru